V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **510** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 3 mei 2010 (2009-2010)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de Overeenkomst tussen
de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie,
enerzijds,
en het Sultanaat Oman, anderzijds,
inzake de bevordering
en de wederzijdse bescherming van investeringen,
ondertekend in Masqat op 16 december 2008

verzendcode: BUI

INHOUD

Memorie van toelichting 3

Voorontwerp van decreet 15

Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen 19

Advies van de Raad van State 33

Ontwerp van decreet 39

Bijlagen: Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Sultanaat Oman, anderzijds, inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen 43

– Overeenkomst in het Nederlands 45

– Overeenkomst in het Engels 59

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting

1. Betekenis van de overeenkomst

De Vlaamse Regering staat positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsovereenkomsten. Die zijn immers erg belangrijk voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Een Vlaamse investeerder zal meer geneigd zijn te investeren in landen als het politieke risico gedekt wordt door de Nationale Delcrederedienst (NDD). Voor de NDD is het bestaan van een bilaterale overeenkomst voor de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen een belangrijke factor bij de beoordeling van een verzekeringsaanvraag voor een geplande Vlaamse investering in het buitenland. De NDD kan dan immers een eventuele actie tegen of regres op de overheid van het gastland in geval van schade ondernemen. Zij kan alle investeringsvormen verzekeren.

Hoewel buitenlandse investeringen doorgaans al beschermd worden door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De bilaterale verdragen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, die door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) gesloten worden, bevestigen onder meer het principe dat investeringen slechts kunnen onteigend of beperkt worden in het partnerland als daartoe geldige redenen bestaan en als er een passende, efficiënte vergoeding uitgekeerd wordt, dit wil zeggen een vergoeding die kan gerepatrieerd worden. Ook de risico's 'oorlog' en 'opstand' worden aangeraakt. De verdragen huldigen voorts de vrije transfer van de geïnvesteerde middelen en hun opbrengsten.

In de verdragen is ook een arbitrageregeling opgenomen voor geschillen die tussen een Vlaamse investeerder en de lokale overheid zouden kunnen rijzen over de toepassing van de beginselen van het investeringsverdrag. In dit verband wordt verwezen naar de arbitrage van het ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes – Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen) of naar de regels van de UNCITRAL (United Nations Commission of International Trade Law – Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht). Ook werd een verwijzing naar de arbitrage van de particuliere geschillenbeslechtingorganen van de internationale Kamer van Koophandel in Parijs opgenomen in de investeringsovereenkomst.

Deze investeringsovereenkomsten zijn in principe vooral zinvol in landen met een hoge politieke instabiliteit of risico.

1.1. De overeenkomst vormt een gemengd verdrag

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van de bevordering en de bescherming van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of het internationaal publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten, onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. In overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen en aan hun parlementen ter instemming voorgelegd, vooraleer zij uitwerking kunnen hebben.

Het zogenaamde 'gemengd' karakter van de investeringsovereenkomsten werd op 4 mei 1994 vastgelegd in de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). De ICBB heeft die beslissing op 4 april 1995 bekrachtigd. Zowel de gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. De overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De gewesten zijn bevoegd voor het economisch beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, §1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's (artikel 6, §1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het ontwerp van decreet dat het een gewestaangelegenheid betreft. Het tweede en laatste artikel betekent dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomst, zodat zij in werking kan treden na de instemming van al de betrokken parlementen en na de ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van het partnerland[1]

Het Sultanaat Oman ligt aan de zuidoostkust van het Arabische Schiereiland. Het grenst aan de Verenigde Arabische Emiraten, Saoedi-Arabië en Jemen. Het schiereiland Musandam is gescheiden van de rest van het land door de Verenigde Arabische Emiraten. Met zowat 3,4 miljoen inwoners op een oppervlakte van 309.500 km² is Oman één van de landen met de kleinste bevolkingsdichtheid ter wereld. De bevolking groeit echter snel en zal waarschijnlijk om de 20 jaar verdubbelen. In Oman leven 700.000 buitenlanders.

Het Sultanaat Oman is een absolute monarchie. Sultan Qaboos bin Said Al Said staat sinds 1970 aan het hoofd van het land. Hij voert een politiek van relatieve openheid. Hij moderniseerde de regering, de economie, de infrastructuur en het onderwijs en is erin geslaagd de verschillende groepen en stammen vreedzaam te laten samenleven en van zijn land een welvarende moderne staat te maken. Oman is één van de stabielste landen in de regio en er is weinig oppositie tegen de sultan.

2.1. Mensenrechten

Oman is traditioneel een tolerant islamitisch land met een wetgeving die gebaseerd is op de Shari'a. De burgers kunnen hun mening slechts in beperkte mate uiten door verkiezing van de leden van de Majlis al-Shoura.

In de Grondwet zijn burgerrechten opgenomen zoals een beperkte vrijheid van meningsuiting, pers en vereniging, alsook vrijwaring van fysieke of psychologische foltering. Discriminatie op basis van geslacht en godsdienst is verboden en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht is gewaarborgd.

De Grondwet voorziet ook in een verbetering van de positie van de vrouw. De sultan wil vrouwen een actievere rol laten spelen in het openbare leven. In maart 2002 werd voor het eerst een vrouwelijke minister aangesteld. Daarnaast werden nog vier vrouwelijke onder-

[1] Voor de opmaak van de schets van het partnerland werd een beroep gedaan op de landendossiers van het Vlaamse Agentschap voor Internationaal Ondernemen, het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Duitse Ministerie van Buitenlandse Zaken, de openbare landendossiers van de Central Intelligence Agency (CIA) en rapporten van organisaties zoals Amnesty International, Freedom House e.a.

ministers en een vrouwelijke ambassadeur benoemd. Toch worden vrouwen gediscrimineerd op wettelijk en sociaal vlak. De wetten geven mannen meer rechten dan vrouwen inzake huwelijk, echtscheiding, erfenissen en de hoede over de kinderen. Volgens officiële cijfers vertegenwoordigen vrouwen slechts 10% van de werkende bevolking.

Pers en media hebben af te rekenen met beperkingen. Zij mogen kritiek uiten op de regering, maar mogen geen verdeeldheid en vijandigheid veroorzaken. Die algemene richtlijn leidt tot zelfcensuur.

In januari 2006 ondertekenden Oman en de Verenigde Staten een bilateraal vrijhandelsakkoord. Om de steun van het Amerikaanse Congres te winnen, voerde Oman een aantal hervormingen door waarbij werknemers de toelating kregen zich te organiseren en zij eveneens het stakingsrecht verwierven.

Met uitzondering van het verdrag inzake de rechten van het kind en het verdrag betreffende de uitsluiting van discriminatie, is Oman geen partij bij belangrijke mensenrechtenverdragen. Het land beroept zich op de eigenheid van de nationale cultuur.

Corruptie is geen groot probleem al werden in 2005 een aantal ambtenaren veroordeeld voor gesjoemel. Oman bekleedt de 39e plaats op de Transparency International 2009 Corruption Perceptions Index met een score van 5,5 op 10 (ter vergelijking: België staat 21e met 7,1).

2.2. Buitenlands beleid

Continuïteit en terughoudendheid zijn de kenmerken van de buitenlandse politiek die gebaseerd is op vreedzame samenwerking en steun aan maatregelen die in internationale fora getroffen worden om conflicten op te lossen. Oman steunt de strijd tegen het terrorisme, maar komt daar niet speciaal mee naar buiten. De betrekkingen met het Westen zijn goed, maar Oman richt zijn blik ook op Azië omdat het daar veelbelovende afzetmarkten ziet voor zijn producten.

De relaties met de Europese Unie (EU) verlopen via de Samenwerkingsraad voor de Golf (Gulf Cooperation Council, GCC). Op 15 juni 1988 werd een samenwerkingsovereenkomst gesloten die vooral toegespitst is op handel en economische vraagstukken, maar er is ook een politieke dialoog. In juni 2004 hechtte de Europese Raad zijn goedkeuring aan het Strategische Partnerschap voor het Middellandse Zeegebied en het Midden-Oosten. Dat partnerschap moet de betrekkingen verder uitbouwen en in een nieuw perspectief plaatsen.

België heeft geen ambassade in Oman, maar wel een ereconsulaat. De ambassade in Riyad is bevoegd voor Oman.

2.3. Economische gegevens

Oman dankt zijn snelle economische en sociale ontwikkeling en zijn welvaart aan de inkomsten uit petroleum, waarvan de uitvoer in 1967 op gang kwam. De overheid doet op basis van vijfjarenplannen de nodige investeringen om een moderne samenleving en een performante economie te creëren tegen de tijd dat de olievoorraad op is. Door de ontdekking van aardgas werd een nieuwe bron van inkomsten gevonden. Oman is ook rijk aan mineralen, maar bevindt zich nog steeds in een fase van onderzoek en raming van de capaciteiten. De regering richt zich op de diversificatie van de economie en het creëren van banen voor de groeiende jonge bevolking. Binnen die diversificatie speelt het toerisme een grote rol.

Oman haalt voordeel uit een stabiele politieke situatie, een voorzichtig beheer van de staatsfinanciën, een continue groei en een aanvaardbare inflatie. De olie- en in mindere mate de gaswinning zijn nog steeds de belangrijkste inkomstenbronnen, maar de diversificatiepolitiek heeft geleid tot een toename van moderne infrastructuurwerken, de lancering van industriële projecten en de versterking van de tertiaire sector. Dit alles wordt ondersteund door een aanvaardbaar juridisch kader en een competitief fiscaal systeem. Oman wordt door zijn partners beschouwd als stabiel en kredietwaardig. De markt is zeer open en er is een stevige concurrentie. De handelsmogelijkheden zijn er talrijk omdat de industriële basis zeer beperkt is en de regering er zich steeds meer van bewust wordt dat het aantrekken van buitenlandse investeerders van levensbelang is.

Traditionele economische activiteiten worden aangemoedigd en nieuwe, zoals het toerisme, worden ontwikkeld. De verwerkende industrie en de landbouw en visvangst zijn marginaal te noemen op economisch vlak, maar landbouw en visvangst verschaffen wel werk aan de helft van de bevolking.

In 40 jaar is het bruto nationaal product (bnp) gestegen van 125 miljoen euro naar 32 miljard euro. Per hoofd van de bevolking kon een stijging genoteerd worden van 272 euro naar 11.316 euro, ondanks een toename van de bevolking met 425%. De financiële toestand van Oman is zeer gezond als gevolg van een voorzichtige begrotingspolitiek. De buitenlandse schuld is beperkt.

'Omagine', het nieuwste op stapel staande vastgoedproject ter waarde van 1,6 miljard US dollar, zal uitgevoerd worden op een gebied van één miljoen m² ten westen van de hoofdstad Masqat. Het zal bestaan uit een themapark met zeven gebouwen in de vorm van een parel (de 'Pearls'), tentoonstellingsruimtes, luxehotels, een promenade, een openluchttheater, winkels, restaurants, een park en bijna 4000 woningen.

2.4. Buitenlandse handel

De uitvoer is sterk gericht op Azië. China, Zuid-Korea, Japan, Thailand en de Verenigde Arabische Emiraten zijn goed voor ruim 60% van de export. Naast petroleum worden afgewerkte producten, vis, metaal en textiel uitgevoerd. De invoer bestaat vooral uit machines en vervoermateriaal, afgewerkte producten, voedingswaren en levende dieren. De Verenigde Arabische Emiraten en Japan zijn de voornaamste leveranciers.

In 2008 werd voor 33,3 miljard US dollar uitgevoerd en voor 16,7 miljard US dollar ingevoerd. De handelsbalans kent traditioneel een overschot. Ruwe olie vertegenwoordigde ruim 70% van de export. Tussen 2004 en 2007 nam de uitvoer van ruwe olie in waarde toe met 46,4% ondanks een daling van het volume met 45%. De export van gas daalde met 16% door een grotere binnenlandse vraag. Vermeldenswaard is nog de stijging van de uitvoer van onder andere minerale producten, machines en werktuigen en chemische producten. De invoer bestond voor meer dan de helft uit machines en voertuigen. Afgewerkte producten (koper, textiel, metaal, hout en papier) en voedingsproducten waren samen goed voor 30%.

Oman blijft een moeilijke markt voor Vlaanderen. Sinds 2002 bleef de meeruitvoer beperkt tot minder dan 20%. In 2006 kon een stijging met 67,81% genoteerd worden, maar in 2007 moest opnieuw zwaar ingeleverd worden. Met een totaal van 54,5 miljoen euro was Oman onze 88e exportmarkt. Vooral de export van onedele metalen kende een spectaculaire terugval (-74,79%). Daartegenover stond een sterke toename van de uitvoer van chemische en farmaceutische producten (+27,04%), kunststof en rubber (+20,39%) en vooral machines en elektrisch materieel (+101,08%). Deze laatste sector was trou-

wens goed voor bijna 38% van de totale Vlaamse export naar Oman. Het aandeel van Vlaanderen in de Belgische uitvoer bedroeg bijna 78%. Tijdens de eerste negen maanden van 2008 ging het opnieuw iets beter.

De invoer uit Oman volgt een uiterst grillig patroon. Zo ging het van 1,9 miljoen euro in 2004 naar 14,3 miljoen euro in 2005, om in 2006 te dalen naar amper 0,6 miljoen euro omdat de invoer van minerale producten weggevallen was. Ook in 2007 bleef onze invoer met 0,9 miljoen euro zeer bescheiden. Oman was daarmee pas terug te vinden op de 152e plaats als leverancier van Vlaanderen. Tijdens de eerste negen maanden van 2008 is de invoer spectaculair gestegen tot meer dan 17 miljoen euro.

Voor exporttransacties kent de NDD op het vlak van politieke risico's een score toe van 1 (op een schaal van 1 tot 7) voor kortlopende kredieten en speciale transacties. Voor middellange en langlopende kredieten bedraagt die notering 2. Voor commerciële risico's krijgt Oman een B (op een schaal van A tot C). De NDD kan dekking verlenen in 'open account', dit wil zeggen zonder dat een bankgarantie vereist is en zonder verdere bijzondere voorwaarden. De NDD-plafonds zijn vastgesteld op 750 miljoen euro voor kortlopende kredieten en speciale transacties, en 1825 miljoen euro voor middellange en langlopende kredieten.

2.5. Investeringen

Tijdens de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw kon Oman door de opbrengsten van de olieproductie programma's en projecten financieren zonder buitenlands kapitaal. Begin de jaren negentig lagen dalende olieprijzen met het daaruit voortvloeiende handelstekort, samen met de druk van de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF), aan de basis van privatiseringen en het aantrekken van buitenlands kapitaal. In de aanloop naar het lidmaatschap van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) in 2000, werden de beperkingen inzake buitenlandse investeringen en bezit van bedrijven opgeheven.

De regering hecht een groot belang aan zowel binnenlandse als buitenlandse investeringen. Het economische beleid vertoont verschillende positieve kenmerken die buitenlandse investeringen moeten aanmoedigen:
– een politieke en macro-economische stabiliteit;
– een stabiele wisselkoers;
– een omwisselbare nationale munt;
– de vrijheid om kapitaal en winsten te repatriëren;
– een lage inflatie;
– het lidmaatschap van de WTO;
– een uniek ondernemingsloket;
– een niet-discriminatoir en liberaal belastingsregime voor ondernemingswinsten en geen personenbelasting;
– aanzienlijke investeringsmogelijkheden in twee kunstmeststofbedrijven, een methanolproject en een aluminiumsmeltfabriek, die in opbouw of in productie gesteld zijn.

De politieke en economische stabiliteit van Oman zijn de voornaamste factoren om te investeren. De regering moedigt thans buitenlandse investeringen aan als een onderdeel van haar inspanningen om de industriële ontwikkeling en de arbeidsmogelijkheden voor haar inwoners te bevorderen. Het in 1997 opgerichte Omani Center for Investment Promotion and Export Development (OCIPED) biedt buitenlandse investeerders een uniek ondernemersloket. De bureaucratie blijft evenwel zorgen voor tijdrovende hindernissen.

Tijdens de periode 2001-2004 waren buitenlandse investeringen onderhevig aan grote schommelingen. Bijna de helft van die investeringen ging naar de petroleum- en gassector, één derde was bestemd voor de verwerkende nijverheid, terwijl nutsvoorzieningen en de

bouw goed waren voor ruim 12%. Vijf landen – de Verenigde Staten, India, het Verenigd Koninkrijk, Nederland en de Verenigde Arabische Emiraten – waren goed voor bijna 80% van de totale buitenlandse investeringen.

Uit gegevens van de Conferentie van de Verenigde Naties voor Handel en Ontwikkeling (UNCTAD) blijkt dat Oman per 1 juni 2009 met 31 landen bilaterale investeringsovereenkomsten had gesloten[2]. De overeenkomsten met de BLEU, Brunei, Bulgarije, Duitsland, Jordanië, Kroatië, Libanon, Nederland, Oekraïne, Singapore, Syrië en Turkije waren nog niet in werking getreden.

Suez Energy International (ex-Tractebel) wist een contract weg te kapen ter waarde van 600 miljoen euro voor de gezamenlijke bouw van een elektriciteitscentrale en een fabriek voor ontzilting van zeewater.

Kansrijke sectoren zijn olie (technieken om nieuwe velden te ontdekken), gas (uitbreiding van het pijplijnnetwerk), informatietechnologie, elektriciteit (het dunbevolkt centrum van het land voorzien van stroom), visserij (opzetten van zaken met het oog op de uitvoer), transport (uitbreiding van luchthavens en havens), water (kleinschalige irrigatiesystemen en afvalwaterverwerking), medische apparatuur, elektrische en mechanische werktuigen, franchising en landbouw.

De NDD kent Oman voor directe investeringen een score toe van 2 (op een schaal van 1 tot 7) voor oorlogsrisico's, risico's van onteigening en overheidsmaatregelen en transferrisico's. De NDD verzekert die risico's, afzonderlijk of in elke mogelijke combinatie. Elke aanvraag wordt van geval tot geval beslist op grond van een gedetailleerde analyse. Het NDD-plafond is vastgelegd op 1.825 miljoen euro.

II. Specifieke toelichting bij de overeenkomst met Oman

1. Ontstaan van de overeenkomst

Op 3 en 4 november 2003 vond in de Omaanse hoofdstad Masqat een eerste onderhandelingsronde plaats. De Omaanse onderhandelaars hadden het moeilijk met de milieu- en arbeidsclausules. Zij waren van mening dat de bescherming van investeringen geen uitstaans heeft met het respecteren van internationale milieu- en arbeidsnormen. In eerder gesloten investeringsovereenkomsten – onder meer met Frankrijk, Duitsland en Nederland – komen die clausules niet voor, en Oman wilde een overeenkomst die niet te veel afwijkt van andere overeenkomsten.

Een aangepaste versie van de BLEU-typetekst – zoals gebruikt tijdens de onderhandelingen met de Verenigde Arabische Emiraten – werd voorgelegd aan een interkabinettenwerkgroep, de federale ministerraad en de Omaanse overheid. Ondanks druk diplomatiek overleg kon geen akkoord bereikt worden met het oog op een eventuele ondertekening tijdens een prinselijke zending in maart 2004.

Na moeilijke discussies tussen de Omaanse onderhandelaars en hun Ministerie van Milieu, werd een nieuw tekstvoorstel gedaan dat in oktober 2004 voorgelegd werd aan een interkabinettenwerkgroep. Op 28 december 2004 deed Oman een finaal voorstel dat beantwoordde aan de minimale vereisten die de ministerraad in 2004 gesteld had. In april 2005 werd uiteindelijk een akkoord bereikt, maar het duurde nog tot 11 maart 2008 vooraleer de ontwerptekst kon geparafeerd worden.

[2] Algerije, de BLEU, Brunei, Bulgarije, China, Duitsland, Egypte, Finland, Frankrijk, India, Iran, Italië, Jemen, Jordanië, Kroatië, Libanon, Marokko, Nederland, Oekraïne, Oostenrijk, Pakistan, Singapore, Soedan, Syrië, Tunesië, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, Wit-Rusland, Zuid-Korea, Zweden en Zwitserland.

Vermits een investeringsakkoord met Oman niet tot de prioriteiten van de Vlaamse overheid behoorde, nam Vlaanderen niet deel aan de onderhandelingen.

De overeenkomst werd opgemaakt in het Nederlands, het Frans, het Arabisch en het Engels. De Engelse versie is doorslaggevend bij een geschil over de interpretatie van de overeenkomst.

2. Inhoud van de overeenkomst

De BLEU-typetekst

De leden van de BLEU keurden een tekst goed die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse Regering die typetekst aanvaard. Sinds 2002 zijn milieu- en sociale clausules opgenomen in de typetekst.

Die zogenaamde BLEU-typetekst bepaalt principieel dat elke overeenkomstsluitende partij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat. Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen.

De bescherming komt tot uiting in een bepaling van niet-discriminatie en het artikel dat stelt dat de investeerders de behandeling genieten van meest begunstigde natie. Die behandeling sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

De overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die een hoge graad van milieubescherming biedt, en die arbeidsnormen vastlegt in overeenstemming met de internationaal erkende rechten van werknemers. Zij moeten die wetgeving stelselmatig verbeteren.

Elke maatregel van onteigening of nationalisatie wordt verboden, tenzij voor het openbare nut, de veiligheid of het nationale belang van de overeenkomstsluitende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoir is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade als gevolg van oorlog en geweld.

Overmakingen van alle betalingen betreffende investeringen en lonen kunnen vrij gebeuren, waarbij de vrije transfer als principe geldt.

Er is een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de vorderingen van haar eigen investeerders, indien die partij of instelling schadevergoeding uitbetaald heeft aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

Een vraagstuk betreffende investeringen dat geregeld wordt bij de overeenkomst en bij de nationale wetgeving van de ene overeenkomstsluitende partij, dan wel bij internationale overeenkomsten, geeft de investeerders van de andere partij de mogelijkheid om aanspraak te maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

De bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij gesloten werden, worden bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene

draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De procedure wordt geschetst voor de regeling van geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij, enerzijds, en die tussen partijen betreffende de interpretatie en de toepassing van deze overeenkomst, anderzijds.

De overeenkomstsluitende partijen moeten een transparante wet- en regelgeving opstellen, en met elkaar overleggen over de toepassing of de interpretatie van de overeenkomst.

Investeringen die aan de overeenkomst voorafgegaan zijn, worden gelijk gesteld met investeringen die na de inwerkingtreding ervan gedaan zijn. De vroegere investeringen worden dus eveneens beschermd.

De typeovereenkomst treedt in werking een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging. Zij blijft van kracht gedurende een termijn van tien jaar, die zonder voorafgaande opzegging telkens stilzwijgend verlengd wordt met dezelfde termijn.

Vergelijking van de tekst van de overeenkomst met de BLEU-typetekst

Een vergelijking tussen de tekst van de voorliggende overeenkomst en de BLEU-typetekst toont heel wat verschillen. De voornaamste afwijkingen worden hierna toegelicht.

In de preambule is in de tweede paragraaf toegevoegd dat de aanmoediging en de wederzijdse bescherming van investeringen zal leiden tot de overdracht van kapitaal en technologie tussen beide partijen in het belang van hun economische ontwikkeling.

In de aanhef van artikel 1 wilde Oman de zinsnede “tenzij de tekst van deze overeenkomst anders vereist” toevoegen. De BLEU vreesde dat de interpretatie van de definities voor verwarring zou kunnen zorgen.

In artikel 1.4 betekent het Omaanse ‘grondgebied’ ook het luchtruim en de exclusieve economische zone en het continentaal plat waarover het soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent.

In artikel 1.5 werden de voorbeelden van milieubescherming geschrapt. Er blijft een algemene definitie van ‘milieubescherming’ over.

Ook in artikel 1.6 werd de opsomming van internationaal erkende rechten van werknemers geschrapt. ‘Arbeidswetgeving’ wordt omschreven als de wetgeving van Oman, België of Luxemburg, of bepalingen uit die wetgeving, die rechtstreeks verband houden met de internationale arbeidsnormen zoals bekrachtigd door elke partij.

In artikel 2 (bevordering van investeringen) is op vraag van Oman een paragraaf toegevoegd waarin staat dat de investeerders en hun ondersteunend personeel de nodige faciliteiten en vergunningen krijgen voor binnenkomst, verblijf, arbeid en uitreis. In de derde paragraaf is gespecificeerd dat elke partij licentie- en andere overeenkomsten kan sluiten, maar dat zulks moet gebeuren met inachtneming van de vigerende wetgeving. Die toevoeging moet gezien worden in het licht van de verplichtingen die voortvloeien uit de wetgeving op de oliewinning in Oman.

Artikel 3 (behandeling van investeringen) gaat zowel over de bescherming van investeringen als over nationale behandeling en meest begunstigde natie. In paragraaf 5 wil Oman duidelijk stellen dat er voor buitenlandse investeerders geen landeigendom mogelijk is, wat een uitzondering op het principe van de nationale behandeling betekent. Er bestaat een aparte wetgeving ter zake die voorziet in de mogelijkheid tot leasing voor 99 jaar.

Artikel 4 over milieu is enigszins anders opgebouwd, maar de inhoud komt vrij goed overeen met die van de BLEU-typetekst.

Artikel 5 over arbeid werd flink ingekort. De partijen hebben het recht zelf nationale arbeidsnormen vast te leggen en hun eigen arbeidswetgeving aan te nemen, dan wel te wijzigen. Zij mogen hun nationale arbeidswetgeving niet wijzigen met het oog op het tot stand brengen, behouden of uitbreiden van een investering op hun grondgebied.

Artikel 7 (ontneming en eigendomsbeperking) van de BLEU-typetekst werd gesplitst in de artikelen 6 (nationalisering en onteigening) en 7 (schadeloosstelling voor verliezen).

Indien de marktwaarde van de investeringen niet naar behoren kan vastgelegd worden, stelt artikel 6 dat de schadeloosstelling aan de investeerder bepaald wordt overeenkomstig algemeen erkende waarderingsbeginselen en volgens billijke principes die rekening houden met het geïnvesteerde kapitaal, de waardevermindering, de vervangwaarde en andere relevante factoren. Er werd een termijn van zes maanden ingeschreven waarbinnen de schadeloosstelling moet betaald worden. In geval van vertraging bij de betaling van de schadeloosstelling moet rente betaald worden vanaf het einde van de vastgelegde periode tot de datum van betaling, met dien verstande dat die periode niet meer dan drie maanden mag bedragen. Investeerders die onteigend worden, hebben recht op de onmiddellijke herziening van hun zaak met betrekking tot de waardebepaling van hun investering en de betaling van een schadeloosstelling, door een rechterlijke instantie of een andere bevoegde overheid van de partij waar de investering gedaan werd.

De BLEU diende paragraaf 2 van artikel 7 te aanvaarden waarin staat dat investeerders vergoed worden voor het verlies dat zij lijden ten gevolge van de vordering of de vernieling van hun eigendom door de strijdkrachten of de overheid, die niet veroorzaakt is door gevechtshandelingen of niet noodzakelijk was. Oman wees erop dat de tekst gebaseerd is op algemeen aanvaarde teksten van de United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD).

In artikel 8 (overmakingen) verkreeg de BLEU de verwijzing naar ‘alle met de investering verband houdende betalingen’, zodat de opsomming niet limitatief werd.

In artikel 9 (subrogatie) wenste Oman de term ‘een door haar aangewezen instantie’ omdat het een pan-Arabische instelling heeft van private aard die de functie van de Nationale Delcrederedienst vervult. De door Oman voorgestelde tekst werd op vraag van de BLEU verduidelijkt en aangevuld.

Voor de regeling van investeringsgeschillen tussen een investeerder en een overeenkomstsluitende partij (artikel 12) wenste Oman ook het Arab Investment Tribunal en het Commercial Arbitration Center van de Gulf Cooperation Council in te schakelen voor internationale arbitrage wanneer zijn regering betrokken partij is. Wanneer een bij een geschil betrokken investeerder beslist de zaak aan één van die instanties voor te leggen, verliest hij het recht het aan een andere instantie voor te leggen. Oman wilde niet dat een procedure voor zijn rechtbank afgebroken zou worden ten voordele van een arbitrage.

In artikel 13 (regeling van geschillen tussen de overeenkomstsluitende partijen) is toegevoegd dat het scheidsgerecht op vraag van een partij zijn uitspraken mag uitleggen.

In artikel 14 (toepassing van de overeenkomst) staat dat de overeenkomst niet van toepassing is op geschillen die gerezen zijn of vorderingen die met betrekking tot investeringen ingesteld zijn vóór de inwerkingtreding van de overeenkomst.

Artikel 15 (inwerkingtreding en duur) bepaalt dat de overeenkomst van kracht blijft gedu-

rende een tijdperk van 20 jaar. Oman verkoos die langere periode omwille van de stabiliteit en de lange afschrijvingstermijn van veel grote investeringen. De overeenkomst wordt stilzwijgend verlengd tenzij minstens één jaar vóór het verstrijken van de geldigheidsduur een partij een mededeling van beëindiging doet.

3. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

De SARiV opteerde ervoor om één advies uit te brengen over de BLEU-investeringsovereenkomsten met respectievelijk Qatar, Oman en Colombia, dit gezien de gelijkaardige problematiek die aan de drie overeenkomsten ten grondslag ligt.

In zijn advies van 15 juni 2009 (referte 2009/17) concentreerde de SARiV zich hoofdzakelijk op een aantal elementen die de Vlaamse Regering in acht kan nemen met het oog op het onderhandelen en goedkeuren van soortgelijke verdragen. De SARiV betreurt dat zijn advies pas gevraagd wordt in een laat stadium.

De SARiV spoort de Vlaamse overheid aan om:
– een visienota te ontwikkelen, dit naar analogie met de nota aan de Vlaamse Regering betreffende het gemeenschappelijke handelsbeleid van de EU;
– een grondige denkoefening te maken inzake het evenwicht tussen de bescherming van investeerders en andere legitieme openbare belangen, en eventueel voorstellen voor te leggen aan de federale overheid en de andere gewesten om zo nodig in overleg met Luxemburg, de BLEU-typetekst aan te passen;
– van het Belgische EU-voorzitterschap gebruik te maken om de milieu- en arbeidsclausules op de agenda te plaatsen, in het licht van de eventuele inwerkingtreding van het verdrag van Lissabon; de SARiV pleit in dit verband voor een globaal Europees kader;
– oog te hebben voor de transparantie en inspraak in de BLEU-investeringsovereenkomsten.

De Vlaamse Regering hecht bijzonder belang aan een zo breed mogelijke toepassing in de wereld van fundamentele arbeids- en milieunormen. In alle BLEU-investeringsovereenkomsten ijvert zij voor de opname van een verwijzing naar de fundamentele arbeids- en milieunormen.

Door de inwerkingtreding van het verdrag van Lissabon is de EU exclusief bevoegd voor het sluiten van investeringsovereenkomsten. De Europese Commissie, die het Gemeenschappelijk Handelsbeleid van de EU uitvoert en dus dergelijke investeringsovereenkomsten zal onderhandelen, zal binnenkort een regelgevend kader voorstellen dat de geldigheid van de bestaande bilaterale investeringsakkoorden waarborgt, en de lidstaten toelaat om binnen een overgangsperiode hun lopende procedures en onderhandelingen af te ronden.

4. Advies van de Raad van State

In zijn advies van 11 augustus 2009 (referte 47.057/1/V) maakte de Raad van State geen opmerkingen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

VOORONTWERP VAN DECREET

Vlaamse Regering

VOORONTWERP

Ontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Sultanaat Oman, anderzijds, inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen, ondertekend in Masqat op 16 december 2008

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Sultanaat Oman, anderzijds, inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen, ondertekend in Masqat op 16 december 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

Patricia CEYSENS

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

STRATEGISCHE ADVIESRAAD

INTERNATIONAAL VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

BLEU-investeringsakkoorden met Colombia, Qatar en Oman

Advies 2009/17
15 juni 2009

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen, Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel
Tel.: + 32 2 553 01 81, E-mail: sariv@iv.vlaanderen.be, http://www.sariv.be

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 22
1. Inleiding 23
2. De Belgisch-Luxemburgse Economische Unie: situatieschets van de investeringsakkoorden 23
3. Bespreking 25
3.1. Bescherming van openbare belangen 25
3.1.1. Uitzonderingen op het toepassingsgebied 25
3.1.2. Positieve maatregelen 26
3.2. De nieuwe bevoegdheid van de EU inzake investeringen: naar een exclusieve bevoegdheid? 28
3.3. Transparantie 30
3.4. Vlaamse visie inzake BLEU-investeringsakkoorden 30
4. Conclusie 32

1. Inleiding

Op 30 april 2009 ontving de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: "de Raad") drie adviesaanvragen van minister Ceysens:

1. Voorontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en de *Republiek Colombia*, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 4 februari 2009;
2. Voorontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het *Sultanaat Oman*, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Masqat op 16 december 2008;
3. Voorontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en de *Staat Qatar*, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Doha op 6 november 2007.

Gezien de gelijkaardige problematiek die aan de hogergenoemde overeenkomsten ten grondslag ligt, opteert de Raad ervoor om één advies te wijden aan de drie overeenkomsten.

De Raad opteert er tevens voor om zich in onderhavig advies hoofdzakelijk te concentreren op een aantal elementen die de Vlaamse Regering in acht kan nemen met het oog op het onderhandelen en goedkeuren van gelijkaardige verdragen in de toekomst. Immers, het advies van de Raad wordt pas gevraagd in een laat stadium, nl. bij de goedkeuring van de hogergenoemde overeenkomsten, wat de Raad betreurt. Bovendien bevat de nota aan de Vlaamse Regering en de memorie van toelichting reeds een uitgebreide beschrijving van de situatie in de drie betrokken landen en van de economische banden tussen Vlaanderen en deze landen.

Hierna volgt eerst een korte situatieschets van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (hierna: "BLEU") en de investeringsakkoorden die de BLEU sluit met derde landen. Vervolgens bespreekt de Raad deze akkoorden, waarbij hij in de eerste plaats stil staat bij de tendens om openbare belangen te beschermen. Verder gaat de Raad na welke gevolgen de mogelijke inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op bilaterale investeringsakkoorden zoals de BLEU zal hebben. Hij reflecteert ten slotte over de transparantie in de BLEU-investeringsakkoorden en over een Vlaamse visie inzake BLEU-investeringsakkoorden.

2. De Belgisch-Luxemburgse Economische Unie: situatieschets van de investeringsakkoorden

De Overeenkomst tot oprichting van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie werd op 25 juli 1921 in Brussel ondertekend en trad in werking op 6 maart 1922.[1] Zij beoogt een verregaande economische integratie van België en het Groothertogdom Luxemburg waarbij wordt samengewerkt op het vlak van douane en accijnzen, economie en bepaalde aspecten van buitenlandse handel. Zoals de preambule van de BLEU-oprichtingsovereenkomst aangeeft, speelde de samenwerking tussen België en Luxemburg een pioniersrol in de context van de Europese opbouw. Artikel 306 van het EG-Verdrag (toekomstig artikel 350 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU)) leest dat de bepalingen van dit Verdrag geen beletsel vormen voor het bestaan van en de voltooiing van de regionale unies tussen België en Luxemburg alsmede tussen België, Luxemburg en Nederland, voor zover de doelstellingen van die regionale unies niet bereikt zijn door toepassing van dit Verdrag.[2]

[1] Overeenkomst tot oprichting van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, ondertekend te Brussel op 25 juli 1921 (B.S. 11 maart 1922).
[2] J. WOUTERS en M. VIDAL, "De Benelux: van nu en straks", *Rechtskundig Weekblad*, (2006-07), 37, p. 1503.

De BLEU sluit overeenkomstig artikel 31 van de BLEU-oprichtingsovereenkomst bilaterale verdragen ter bescherming van investeringen met derde landen; op dit ogenblik zijn het er bijna tachtig.[3] Het gaat hierbij in het bijzonder om akkoorden met staten die geen lid zijn van de OESO. De bilaterale akkoorden inzake investeringen zijn akkoorden die voor de investeerders van beide overeenkomstsluitende partijen een veilig juridisch kader proberen vast te stellen. Zij bevestigen het recht voor elke partij om investeringen te reglementeren en zelfs te weigeren, dit om dwingende redenen die door de nationale wetgeving worden opgelegd, op voorwaarde dat dit recht op een niet-discriminerende manier wordt uitgeoefend. Bij de onderhandelingen gaat de BLEU uit van een typetekst die door de federale regering, de regeringen van de drie Gewesten en de Luxemburgse Regering werd aangenomen in 1994[4] en met een arbeids- en een milieuclausule werd geamendeerd in 2002.[5]

Zoals de meeste BITs hebben de BLEU-investeringsakkoorden de bedoeling investeringen te beschermen en aan te moedigen, en bevatten ze hiertoe hoofdzakelijk beschermingsmaatregelen. De BLEU-investeringsakkoorden scheppen een kader waardoor de Vlaamse investeerder meer geneigd zou moeten zijn om te investeren in landen die niet de rechtszekerheid en politieke stabiliteit van de OESO-landen hebben. BLEU-investeringsakkoorden dragen derhalve idealiter bij tot een grotere rechtszekerheid voor het aanboren van nieuwe groeimarkten voor ondernemingen. Toch blijkt de wetenschappelijke literatuur niet eensluidend m.b.t. het verband tussen bilaterale investeringsakkoorden en buitenlandse directe investeringen. Enerzijds hebben verschillende studies aangetoond dat het aantal bilaterale investeringsakkoorden correleert met meer buitenlandse directe investeringsstromen. Anderzijds blijkt het moeilijk om aan te tonen dat het sluiten van een bilateraal investeringsakkoord met een specifiek land resulteert in meer buitenlandse directe investeringen vanuit dat land.[6]

Internationaal gesproken is de populariteit van het instrument bilaterale investeringakkoorden (Bilateral Investment Treaties / BITs) opvallend. Thans zijn er wereldwijd meer dan 2500 BITs in werking, vergeleken met minder dan 500 in het begin van de jaren 1990. BITs kenden voornamelijk een steile opgang in de jaren 1990.[7] Ook wat de Europese Unie betreft is het aantal BITs dat door EU-lidstaten werd gesloten, aanzienlijk. Naast Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Italië en Nederland behoort de BLEU tot de top van de ondertekenaars.[8] Pogingen om te komen tot een transnationaal juridisch kader m.b.t. transnationale investeringen, zoals het Multilateral Agreement on Investment (MAI)[9], zijn tot hiertoe zonder resultaat gebleven. Buitenlandse investeringen worden momenteel beschermd door een complex en versnipperd juridisch landschap van bilaterale, regionale en multilaterale investeringsgerelateerde akkoorden (vrijhandelsakkoorden met investeringsluik, de overeenkomst inzake de met de handel verband houdende investeringsmaatregelen van de Wereldhandelsorganisatie, enz.). In totaal waren er eind 2007 meer dan 5500 internationale akkoorden die ook betrekking hebben op investeringen.[10]

---

[3] INTERNATIONAL CENTRE FOR SETTLEMENT OF INVESTMENT DISPUTES, *ICSID database of bilateral investment treaties,* 18.05.2009. [http://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType= ICSIDPublicationsRH&actionVal=ParticularCountry&country=ST179]

[4] De typetekst werd aangenomen door de Vlaamse Regering op 29 juni 1994.

[5] Zie voor deze typetekst J. WOUTERS, *Bronnen van internationaal recht,* Antwerpen, Intersentia, 2004, 804 – 808.

[6] A. KERNER, "Why should I believe you? The costs and consequences of bilateral investment treaties", *International Studies Quarterly,* 53, (2009), p. 74.

[7] UNCTAD, *International investment rule-setting: trends, emerging issues and implications,* nota voorbereid door het UNCTAD secretariaat, TD/B/COM.2/73, 05.01.2007.

[8] A. RADU, "Foreign investors in the EU – which 'best treatment'? Interactions between bilateral investment treaties and EU law", *European Law Journal,* 14, (2008), 2, p. 238. Voor een overzicht van het aantal BITs per land, zie INTERNATIONAL CENTRE FOR SETTLEMENT OF INVESTMENT DISPUTES, *ICSID database of bilateral investment treaties,* 18.05.2009. [http://icsid.worldbank.org/ICSID/ FrontServlet?requestType=ICSIDPublicationsRH&actionVal=ViewBilateral&reqFrom=Main]

[9] Het MAI werd onderhandeld in het kader van de OESO tussen 1995 en 1998. Door kritiek uit de hoek van het maatschappelijk middenveld en de terugtrekking van Frankrijk uit het project in oktober 1998, was het onmogelijk om dit multilateraal investeringsakkoord te sluiten.

[10] UNCTAD, *International investment rule-making: stocktaking, challenges and the way forward,* ITE/IIT/2007/3, New York en Genève, 2008, 9 -19 ; EILMANSBERGER, "Bilateral investment treaties and EU law" , *Common Market Law Review,* 46, (2009), pp. 383 – 385.

Met betrekking tot de vraag naar de Vlaamse bevoegdheden terzake kan het volgende worden gesteld. De Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid bekrachtigde op 4 april 1995 het "gemengde" karakter van de investeringsovereenkomsten. Het Vlaamse Gewest is immers bevoegd voor het economische beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, §1, VI, eerste lid, 1° en 3° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd. Bovendien kan de Vlaamse overheid onafhankelijk tot onteigeningen overgaan.

3. Bespreking

3.1. Bescherming van openbare belangen

Hoewel investeringen geldstromen genereren die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van landen, zijn er ook risico's aan verbonden. Dit blijkt onder meer uit het stijgend aantal investeerder-staat-geschillen. Om dergelijke geschillen te vermijden, zijn er staten die verduidelijkingen aanbrengen omtrent de draagwijdte van bepaalde in BITs neergelegde beginselen, zoals nationale behandeling en meest begunstigde natie. Steeds meer staten benadrukken tevens in hun BITs dat investeringsbescherming niet ten koste mag gaan van andere legitieme openbare belangen. Dit gebeurt op tweeërlei wijze: (i) door algemene uitzonderingen in BITs in te schrijven, en/of (ii) door in BITs de nationale bevoegdheid te bevestigen om maatregelen te treffen en uit te voeren met het oog op het vrijwaren van bepaalde sociale waarden (gezondheidsbescherming, veiligheid, milieu en promotie van internationaal erkende arbeidsrechten).[11]

De Raad stelt zich vanuit deze context de vraag of (1) BLEU-investeringsakkoorden voldoende tegemoet komen aan de nood om een evenwicht te zoeken tussen rechten en plichten van investeerders, gast- en herkomstland, (2) Vlaanderen via het BLEU-typeakkoord voldoende uitgerust is om zijn eigen legitieme openbare belangen te verdedigen. De vertegenwoordigers van de vakbonden en de ontwikkelingsorganisaties in de Raad vragen zich bovendien af of Vlaanderen zich voldoende rekenschap geeft van de effecten van de BLEU-investeringsakkoorden op de ontwikkelingslanden waarmee dergelijke akkoorden worden gesloten, in het bijzonder van de inperking van de noodzakelijke beleidsruimte om een duurzaam ontwikkelingsbeleid te voeren, afgestemd op de plaatselijke noden en mogelijkheden.

3.1.1. Uitzonderingen op het toepassingsgebied

Verscheidene staten formuleren uitzonderingen op het toepassingsgebied van BITs teneinde hen toe te staan als gaststaat bepaalde wetgevende maatregelen te treffen. Belastingen en regionale economische integratie behoren reeds tot de traditionele uitzonderingsgebieden. Recentere uitzonderingen zijn o.m. maatregelen van essentiële veiligheid en openbare orde, bescherming inzake gezondheid en natuurlijke rijkdommen, culturele diversiteit en prudentiële maatregelen voor financiële diensten.[12]

Gelet op de Vlaamse bevoegdheid inzake cultuur signaleert de Raad de innovatie van Canada en Frankrijk om culturele uitzonderingen in te schrijven in BITs, zodat de verdragspartijen beleidsruimte bewaren m.b.t. de nationale cultuur en/of de culturele diversiteit.[13] Met de financieel-economische crisis in het achterhoofd wenst de Raad ook te verwijzen naar een andere tendens in BITs, namelijk prudentiële maatregelen voor financiële diensten als uitzondering. In dergelijke BITs zijn drie types prudentiële maatregelen te onderscheiden, namelijk m.b.t. (i) de bescherming van klanten van financiële instellingen, zoals investeerders en spaarders, (ii) de veiligheid, soliditeit, integriteit en financiële verantwoordelijkheid van financiële instellingen, en (iii) wetten die de integriteit en stabiliteit van het financiële systeem als een geheel proberen te vrijwaren.[14]

[11] UNCTAD, *International investment rule-making,* 30; UNCTAD, *Bilateral Investment Treaties 1995-2006: trends in investment rulemaking,* New York en Genève, 2007, 142-143.
[12] *Ibid.*
[13] UNCTAD, *Bilateral Investment Treaties*, 89.
[14] *Ibid*., 90.

In vergelijking met de hogergenoemde tendensen beperken de meeste BLEU-investeringsakkoorden, zoals de overeenkomst met Qatar, zich tot het bewaren van de openbare orde als uitzondering op de voortdurende bescherming en veiligheid van investeringen. Sommige BLEU-investeringsakkoorden voegen hier de "veiligheid van de staat" aan toe.[15] De vertegenwoordigers uit de ondernemerswereld die zetelen in de Raad zijn geen voorstander van uitzonderingsmaatregelen die de bescherming voor investeringen uithollen. Indien er uitzonderingsmaatregelen getroffen worden, dient dit volgens hen op Europees niveau te gebeuren. De vertegenwoordigers van ontwikkelingsorganisaties en vakbonden binnen de Raad beklemtonen dat ook de staat zich voldoende moet indekken tegen rechtszaken en mogelijke aanspraken van buitenlandse investeerders die het aanpassen van wetgeving verhinderen of bemoeilijken. Zo nam Argentinië eind 2001 naar aanleiding van een financiële crisis maatregelen die ook buitenlandse investeerders schade berokkenden. Niet minder dan drieënveertig investeerders trokken naar het International Centre for Settlement of Investment Disputes, goed voor een mogelijke aansprakelijkheid van 8 miljard US $.[16]

De Raad roept op om bij het ontwikkelen van een Vlaamse visie inzake de BLEU-investeringsakkoorden (zie *infra,* 3.4.) een zorgvuldige afweging te maken tussen de bescherming van investeerders en andere legitieme openbare belangen.

3.1.2. Positieve maatregelen

Verschillende staten hebben in BITs positieve formules geïntegreerd met het oog op het waarborgen van belangrijke sociale waarden, zoals gezondheidsbescherming, veiligheid, het milieu en de promotie van internationaal erkende arbeidsrechten. In het internationale debat krijgen bovendien elementen als maatschappelijk verantwoord ondernemen, anticorruptie, transparantie en consultatie bij investeerder-staat-geschillen steeds meer aandacht.[17]

Ook België heeft in BLEU-verband gedeeltelijk deze kaart getrokken door sinds 2002 arbeids- en milieuclausules in de BLEU-typetekst te integreren. De BLEU-typetekst bevat geen afzonderlijke clausule voor volksgezondheid, maar onder milieuwetgeving verstaat de typetekst ook het voorkomen van enig gevaar voor het leven of de gezondheid van mens, dier of plant. De clausules voorzien normaliter in volgende elementen: de vrijheid voor elke partij om op arbeids- en milieuvlak wetten te maken, het verbod de normen te versoepelen om zo nieuwe investeringen aan te trekken[18], de daadwerkelijke naleving van internationale verbintenissen en een bilaterale raadpleging op verzoek.

Een illustratie van het mogelijke belang van dergelijke clausules biedt het recente rapport van John Ruggie, Speciaal VN-Vertegenwoordiger inzake mensenrechten en transnationale ondernemingen. Het rapport wijst op het gevaar van bilaterale investeringsakkoorden die investeerders in de mogelijkheid stellen gastlanden voor een internationaal arbitragetribunaal te dagen voor vermeende schade als gevolg van de uitvoering van wetgeving om binnenlandse sociale en milieustandaarden te verbeteren, zelfs wanneer de wetgeving van toepassing is op zowel binnenlandse als buitenlandse ondernemingen. John Ruggie verwijst naar het voorbeeld van een Europese onderneming die op deze grondslag de Zuid-Afrikaanse "black economic empowerment"-rechten aanvocht. Uit vrees voor betwistingen door internationale investeerders kunnen staten moeilijkheden ondervinden om binnenlandse sociale en milieustandaarden, ook deze gerelateerd aan mensenrechten, te versterken.[19]

---

[15] W.W. BURKE-WHITE en A. VON STADEN, "Investment protection in extraordinary times: the interpretation and application of non-precluded measures provisions in bilateral investment treaties", *Virginia Journal of International Law,* 48, (2008), 2, p. 328.
[16] W.W. BURKE-WHITE en A. VON STADEN, *o.c.*, pp. 309-311.
[17] UNCTAD, *Bilateral Investment Treaties*, 92 ; UNCTAD, *International investment rule-making,* 71 – 75.
[18] In de eerste zin van Artikel 5.2 en 6.2 van de typetekst wordt een beginselverklaring opgenomen door te stellen dat het niet passend is om respectievelijk nationale milieuwetten en nationale arbeidswetgeving te versoepelen. In de tweede zin wordt een meer specifiek engagement opgenomen – zij het in bedekte termen – om voor een specifieke investering geen afwijking van bestaande milieu- en arbeidswetgeving toe te staan.
[19] HUMAN RIGHTS COUNCIL, *Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development,* Report of John Ruggie, the Special Representative of the Secretary-General on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises, UN Document A/HRC/8/5, april 2008, 11 ; J. WOUTERS en N. HACHEZ, *Business and human rights in EU external relations: making the EU a leader at home and internationally,* Study for the European Parliament, Policy Department DG External Policies, EXPO/B/DROI/2009/2, april 2009, 10. Voor de band tussen mensenrechten en stabilisatieclausules in investeringsakkoorden, zie INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION, *Stabilization*

De Raad stelt zich de vraag of – zelfs met de hogergenoemde clausules – het recht om wetten uit te vaardigen in Vlaanderen, België, Luxemburg en de partnerlanden in voldoende mate beschermd is d.m.v. de bepalingen van de BLEU-typetekst. De jurisprudentie bij investeerder-staat-geschillen toont immers geen consistente balans tussen het recht om wetten uit te vaardigen en de rechten van investeerders. In sommige arbitrages wordt het doel van de maatregel niet in acht genomen en is enkel de economische schade voor de investeerder van doorslaggevend belang. Zo heeft men reeds geoordeeld dat een maatregel die bedoeld was om mensenrechten te beschermen of te promoten als een onrechtstreekse onteigening gold. Om die reden beperken staten als Canada, de VS en Mexico de reikwijdte van de bepaling m.b.t. onteigening door te preciseren dat de toepassing van niet-discriminerende regelgeving van een verdragspartij die bedoeld en toegepast wordt voor de bescherming van legitieme doelstellingen inzake algemeen welzijn, zoals volksgezondheid, veiligheid en het milieu, niet neerkomt op een indirecte onteigening.[20]

Hoewel BLEU-akkoorden in de eerste plaats investeringsakkoorden zijn, erkent de Raad het grote belang van een dialoog over arbeids- en milieuclausules. Het bedrijfsleven is op lange termijn immers gebaat bij stabiele markten en een gunstig investeringsklimaat. Hiervoor zijn o.m. een goed functionerende rechtsstaat, het respecteren van mensenrechten en een duurzame omgeving noodzakelijk.

De Raad merkt op dat een aantal arbeids- en milieuclausules in de onderhavige BLEU-investeringsakkoorden sterk werden uitgehold. Hij is er zich evenwel van bewust dat het vaak moeilijk - soms zelfs onmogelijk - zal zijn voor de BLEU om de andere verdragspartij te overhalen de arbeids- en milieuclausules integraal op te nemen. De nota aan de Vlaamse Regering leest dat ook voor de BLEU-investeringsakkoorden met Oman, Qatar en Colombia de onderhandelingen over deze clausules moeilijk lagen. Deze resulteerden over het algemeen in afgezwakte versies van de milieu- en arbeidsclausules, met als uitzondering Qatar, waarvan de milieu- en arbeidsclausules erg gelijken op de typetekst. Aangezien de nota's aan de Vlaamse Regering de verschillen met de typetekst aangeven, ziet de Raad af van een exhaustieve opsomming van passages die zijn afgezwakt in vergelijking met de typetekst.

De Raad beperkt zich tot de BLEU-overeenkomst met Colombia, aangezien het hier naar zijn oordeel om een bijzonder geval gaat. M.b.t. Colombia heeft men de definitie van "arbeidswetgeving" ingekort door uit de typetekst de laatste regel te verwijderen, namelijk "redelijke arbeidsomstandigheden op het gebied van minimumloon, aantal werkuren, veiligheid en gezondheid". Er is volgens artikel 8.1.4. tevens geen mogelijkheid tot geschillenregeling voor enige verbintenis die overeenkomstig artikel 7 "milieu" en artikel 8 "arbeid" werd aangegaan. Gelet op de problematische mensenrechtensituatie in het betrokken land, zoals geschetst in de nota aan de Vlaamse Regering, vraagt de Raad zich af of het een wijze beslissing was om tijdens de jaarlijkse evaluatie- en programmavergadering van de Werkgroep bilaterale investeringen Colombia als prioriteit voor 2006 op de agenda te plaatsen. De Raad wijst erop dat het Amerikaanse Congres in 2007 weigerde de Vrijhandelsovereenkomst tussen Colombia en de VS goed te keuren wegens de problematische mensenrechtensituatie. Aangezien Colombia van plan is om onderhavige BLEU-overeenkomst te gebruiken als typevoorbeeld voor gelijkaardige verdragen met andere EU-lidstaten is het des te meer betreurenswaardig dat voornamelijk de arbeidsclausule is afgezwakt.

Terwijl de vertegenwoordigers uit de ondernemerswereld binnen de Raad pleiten voor een flexibele en pragmatische aanpak m.b.t. de clausules, achten de vertegenwoordigers van de vakbonden en de ontwikkelingsorganisaties de verwoording van de clausules, vooral in de BLEU-overeenkomst met Colombia, te zwak. Deze strekking binnen de Raad dringt aan op een opschorting van de ratificatieprocedure tot de mensenrechtensituatie verbetert en de vakbondsrepressie verdwijnt. Zij pleiten tevens voor een nieuwe onderhandelingsronde met consultatie van de Colombiaanse vakbonden en waarbij minstens de bepalingen worden hernomen uit het heronderhandelde bilaterale vrijhandelsakkoord tussen Colombia en de VS.

---

clauses and human rights, Research project conducted for IFC and the Special Representative of the Secretary General on Business and Human Rights, 11 maart 2008.

[20] H. MANN, *International investment agreements, business and human rights: key issues and opportunities,* International Institute for Sustainable Development, 2008, pp. 20 – 25.

De Raad hoopt dat men m.b.t. de hogergenoemde clausules tot een "European level playing field" kan komen zodat men over meer gewicht beschikt aan de onderhandelingstafel. Mogelijks biedt de nieuwe EU-bevoegdheid inzake "directe buitenlandse investeringen" een goede hefboom (zie *infra,* 3.2.). De Raad verwijst tevens naar een gelijkaardige discussie die momenteel in het Comité van permanente vertegenwoordigers (Coreper) wordt gevoerd over de horizontale politieke clausules (mensenrechten, democratie, rechtsstaat, strijd tegen terrorisme, non-proliferatie van massavernietigingswapens, het Internationaal Strafhof, enz.) in de overeenkomsten die de Europese Gemeenschap en de EU-lidstaten sluiten met regio's en derde landen.[21]

3.2. De nieuwe bevoegdheid van de EU inzake investeringen: naar een exclusieve bevoegdheid?

Hoewel de Europese Gemeenschap op dit ogenblik slechts een niet-exclusieve en impliciete externe bevoegdheid heeft voor een aantal investeringskwesties[22], stelt zij zich de laatste jaren actiever op in dit domein. De Europese Commissie kaart nu al investeringskwesties aan bij onderhandelingen over bilaterale handelsovereenkomsten met derde landen. Recente akkoorden zoals de stabilisatie- en associatieovereenkomsten met de Balkanlanden bevatten passages over buitenlandse investeringen. De Commissie heeft tevens oog voor bepalingen uit bestaande BITs van lidstaten met derde landen die mogelijk onverenigbaar zijn met het Europees gemeenschapsrecht. Zo verzocht de Commissie bijvoorbeeld toetredende lidstaten uit Centraal- en Oost-Europa een aantal BITs met de VS te heronderhandelen.[23]

Wanneer het Verdrag van Lissabon (zie Advies 2008/4, 20 februari 2008) in werking treedt, krijgt de EU uitdrukkelijk de bevoegdheid voor directe buitenlandse investeringen (foreign direct investment / FDI). Het Verdrag breidt de gemeenschappelijke handelspolitiek immers uit tot o.m. de directe buitenlandse investeringen. Artikel 207 van het VWEU bepaalt: "De gemeenschappelijke handelspolitiek wordt gegrond op eenvormige beginselen, met name aangaande tariefwijzigingen, het sluiten van tarief- en handelsakkoorden betreffende handel in goederen en diensten, en de handelsaspecten van intellectuele eigendom, de directe buitenlandse investeringen, het eenvormig maken van liberalisatiemaatregelen, de uitvoerpolitiek alsmede de handelspolitieke beschermingsmaatregelen, waaronder de te nemen maatregelen in geval van dumping en subsidies. De gemeenschappelijke handelspolitiek wordt gevoerd in het kader van de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Unie."[24]

Deze nieuwe EU-bevoegdheid heeft een dubbel doel, namelijk 1) de efficiëntie van de EU bij internationale onderhandelingen inzake investeringen verbeteren en 2) de coördinatie tussen buitenlandse investeringen en overig EU-beleid versterken.

Het ziet er naar uit dat buitenlandse directe investeringen zelfs een exclusieve EU-bevoegdheid worden, aangezien artikel 3, lid 1, sub e, van het VWEU stipuleert dat de EU exclusief bevoegd is op het gebied van de gemeenschappelijke handelspolitiek. Als gevolg van deze exclusieve bevoegdheid zouden de lidstaten niet langer internationale investeringsakkoorden, zoals de bilaterale BLEU-investeringsakkoorden, kunnen sluiten.[25]

De Raad vraagt aandacht voor de kwestie van de reikwijdte van de nieuwe EU-bevoegdheid, aangezien er vooralsnog geen consensus blijkt te bestaan over de definitie van "buitenlandse directe investering" en over de interpretatie van de nieuwe EU-bevoegdheid. Te verwachten valt dat

[21] De clausule m.b.t. mensenrechten en een onderdeel van de clausule m.b.t. massavernietigingswapens worden als essentieel beschouwd en kunnen in het uiterste geval leiden tot de opschorting van de gehele overeenkomst.
[22] Zie bijvoorbeeld J. CEYSSENS, "Towards a common foreign investment policy? Foreign investment in the European constitution", *Legal Issues of Economic Integration,* 32, (2005), 3, pp. 260 – 262 ; J. CHAISSE, "Adapting the European Community legal structure to the international trade", *European Business Law Review,* 17, (2006), pp. 1615 – 1635 ; T. EILMANSBERGER, *o.c.*, pp. 389 – 391.
[23] *Ibid.*, pp. 387 – 388 ; L. MOLA, *Which role for the EU in the development of international investment law?,* Society of International Economic Law, Inaugural Conference 2008, 02.07.2008, 16 – 17.
[24] EUROPESE UNIE, *Geconsolideerde versie van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie*, *Publicatieblad C115/140*, 9 mei 2008.
[25] T. EILMANSBERGER, *o.c.,* pp. 383 – 385. Voor een analyse van bepalingen uit BITs die mogelijk onverenigbaar zijn met EU-wetgeving, zie A. RADU, *o.c.,* pp. 237 – 260.

toekomstige rechtspraak van het Europees Hof van Justitie de precieze draagwijdte van de nieuwe verdragsbepaling zal moeten verduidelijken.

In de eerste plaats stipt de Raad aan dat de term “buitenlandse directe investering” niet gedefinieerd wordt in het Verdrag van Lissabon. Hij verwijst evenwel naar de Europese kapitaalverkeerrichtlijn, waarvan bijlage I de verrichtingen definieert die als kapitaalverkeer worden beschouwd, met inbegrip van directe investeringen.[26] Door andere internationale organisaties, zoals het IMF en de OESO, worden buitenlandse directe investeringen zeer breed gedefinieerd, nl. als kapitaal, geleverd door een natuurlijk persoon of rechtspersoon van een ander land aan een onderneming, gekenmerkt door een blijvende invloed en controle op zijn activiteiten. BITs van EU-lidstaten hebben doorgaans betrekking op alle soorten activa met een economische waarde, onafhankelijk van het gegeven of de investeerder al dan niet kan deelnemen aan de bestuurlijke controle van een onderneming.[27] De vertegenwoordigers van de vakbonden en de ontwikkelingsorganisaties binnen de Raad voegen hieraan toe dat dergelijke brede definitie kan bekritiseerd worden omdat zij geen verschillende behandeling voor verschillende vormen van investeringen toelaat en de beleids- en regelgevingsruimte van overheden inperkt. Verder wijzen zij ook op het groot verschil in meerwaarde voor ontwikkeling tussen speculatieve participaties en green field investeringen.[28]

In de tweede plaats bestaan er verschillende interpretaties van de reikwijdte van de nieuwe EU-bevoegdheid. Binnen het bestek van dit advies kan de Raad hier niet exhaustief op ingaan. Hij stipt aan dat in de literatuur o.a. wordt gesteld dat beleid om investeringen te beschermen tegen onteigening en gelijke behandeling mogelijks buiten de gemeenschappelijke handelspolitiek valt.[29] De Raad pleit ervoor dat de Vlaamse overheid deze discussie opvolgt en ermee rekening houdt – vooral na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon – in haar te ontwikkelen visie omtrent de BLEU-investeringsakkoorden.

De sterkere rol van de EU op het vlak van de regelgeving inzake internationale investeringen na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon zou volgens de Raad alvast kunnen leiden tot een grotere coherentie en consistentie en de EU in staat stellen om haar offensieve en defensieve investeringsbelangen beter te verdedigen. Een dergelijke rol zou meer rechtszekerheid en een transparanter kader kunnen creëren voor EU-investeerders in het buitenland. Een sterkere EU-rol zou tevens kunnen bijdragen tot de verspreiding van de EU-opvatting over fundamentele beginselen, zoals m.b.t. milieu- en arbeidsrechten. De vertegenwoordigers van vakbonden en ontwikkelingsorganisaties in de Raad waarschuwen evenwel dat een versterkte EU-rol tevens een groter machtsonevenwicht zou kunnen creëren en het moeilijker zou kunnen maken voor ontwikkelingslanden om hun belangen weerspiegeld te zien in investeringsovereenkomsten.

De Raad drukt de hoop uit dat men een Europees investeringsregime kan uitwerken dat een goed evenwicht zoekt tussen de rechten en plichten van investeerders, gastlanden en herkomstlanden. Hij is er tevens van overtuigd dat het EU-voorzitterschap een goede gelegenheid voor België kan zijn om hiervoor te pleiten.

---

[26] Richtlijn 88/361/EEG van de Raad van 24 juni 1988 voor de uitvoering van artikel 67 van het Verdrag, Publicatieblad L 178, 8 juli 1988, 5. Zie ook EUROPESE COMMISSIE, Mededeling van de Commissie betreffende bepaalde juridische aspecten van de intracommunautaire investeringen, *Publicatieblad C 220*, 19 juli 1997, 15.

[27] J. CEYSSENS, *o.c.*, pp. 274 – 275.

[28] Zie ook C. GOBIN, e.a., *Les accords bilatéraux sur l’investissement dans l’UEBL,* Etude exploratoire, rapport interérimaire, Brussel, ULB GRAID, 2002, 15 – 19; M. MALIK, "Recent developments in the definition of investment in international investment agreements", *Paper provided for the 2nd annual forum for developing country investment negotiators*, Marrakech, 2 – 4 november 2008.
[http://www.iisd.org/pdf/2008/dci_recent_dev.pdf]

[29] T. EILMANSBERGER, *o.c.*, pp. 395; L. MOLA, *l.c.*, 14. Hierin worden bijvoorbeeld drie interpretaties gegeven: 1) minimale interpretatie, de bestaande EU-bevoegdheid inzake investeringen van de EU die reeds bestaat, maar uitgebreid tot de industriële sector, 2) de bevoegdheid inzake FDI moet beperkt worden tot alle aspecten van de liberalisering van investeringen, 3) een brede interpretatie die de promotie, de bescherming en de liberalisering van investeringen omvat in zoverre ze niet ingaat tegen de exclusieve bevoegdheden van de lidstaten. J. CEYSSENS, *o.c.*, pp. 279 - 281. Volgens Ceyssens kan artikel 207, lid 6, van het VWEU mogelijks worden geïnterpreteerd als het stellen van een algemeen principe inzake parallellisme tussen interne en externe bevoegdheden. Aangezien de bescherming van investeringen tegen onteigening en een algemene standaard inzake “eerlijke en billijke behandeling” beleidslijnen zijn die niet bestaan binnen de interne markt, vallen zij volgens deze auteur buiten de gemeenschappelijke handelspolitiek.

3.3. Transparantie

In recente BITs is er een trend waarneembaar om de transparantie m.b.t. zowel informatie-uitwisseling als arbitrage bij investeerder-staat-geschillen te vergroten.

In vele BITs, en ook de onderhavige BLEU-investeringsakkoorden, zijn momenteel geen specifieke bepalingen inzake transparantie opgenomen.[30] Bij de BITs die wel een bepaling inzake transparantie opnemen, is er een evolutie waarneembaar: transparantie wordt niet langer uitsluitend bekeken als een manier voor de verdragsluitende partijen om informatie uit te wisselen, maar als een wederzijdse verplichting die niet alleen de gastlanden, maar tevens de buitenlandse investeerders aangaat. Een aantal recente BITs garanderen tevens informatierechten aan alle "geïnteresseerde personen" en laten hen zelfs toe om aanmerkingen te maken bij ontwerpwetgeving.[31]

Een andere trend die zich aftekent in recente BITs is gericht op het vergroten van de legitimiteit bij investeerder-staat-geschillen door het verbeteren van de transparantie bij arbitrages. Zowel de typetekst van Canada als van de VS inzake BITs voorziet met dat oogmerk in publieke hoorzittingen, de publicatie van juridische documenten en de mogelijkheid van vertegenwoordigers van de civiele maatschappij om briefingnota's (*amicus curiae*) te bezorgen aan de arbitragecolleges.[32]

De Raad meent dat er op beide vlakken ruimte is binnen het BLEU-kader om vooruitgang te boeken. Hij zou het een goede zaak vinden mocht transparantie formeel meer plaats krijgen in het BLEU-investeringsbeleid. Tevens kan de Vlaamse overheid binnen het BLEU-kader initiatieven ontwikkelen om de transparantie inzake investeerder-staat-geschillen te vergroten.

De vertegenwoordigers van de vakbonden en de ontwikkelingsorganisaties vragen grotere openheid en inspraak van het maatschappelijke middenveld in alle betrokken landen. Zij wijzen tevens op (voorstellen tot) vernieuwingen in recente BITs m.b.t. (i) mogelijkheden om geschillen te vermijden, (ii) het voorzien in procedures van verzoening en bemiddeling, (iii) het versterken van de binnenlandse geschillenbeslechting zodat internationale investeerder-staat arbitrage wordt vermeden, (iv) het niet alleen geven van rechten aan investeerders, maar ook het opleggen van verplichtingen, in het bijzonder voor wat betreft het verbod op omkoping en maatschappelijk verantwoord ondernemen, en (v) het opleggen van verplichtingen aan het herkomstland met het oog op het gedrag van zijn investeerders in het buitenland.[33]

3.4. Vlaamse visie inzake BLEU-investeringsakkoorden

De Raad acht het verwonderlijk dat er momenteel geen Vlaamse visie voorhanden is m.b.t. de BLEU-investeringsakkoorden. Hij spoort de Vlaamse overheid aan om, naar analogie met de nota aan de Vlaamse Regering betreffende het gemeenschappelijke handelsbeleid van de Europese Unie[34], een visienota te ontwikkelen. Ingrediënten voor een dergelijke nota kunnen bijvoorbeeld de volgende zijn:

(i) overzicht van de gesloten BLEU-investeringsakkoorden en identificatie van prioritaire BLEU-landen;
(ii) inpassen van deze verdragen in het (nieuwe) EU-kader;
(iii) effect van BLEU-investeringsakkoorden op de Vlaamse economie en op de ontwikkeling van de partnerlanden;
(iv) een schets van de trends inzake het redigeren van BITs en de keuzes van Vlaanderen ten opzichte van deze evolutie;

[30] Er is momenteel een aangepaste BLEU-typetekst beschikbaar waarin een apart artikel inzake transparantie wordt voorzien. Deze typetekst moet echter nog worden goedgekeurd door de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid.
[31] UNCTAD, *Bilateral Investment Treaties*, 76 – 80.
[32] *Ibid.*, 142-143 ; H. MANN, *o.c.*, pp. 29 – 32.
[33] UNCTAD, *International investment rule-making,* 71 – 75 ; H. MAN, e.a. *IISD Model International Agreement on Investment for Sustainable Development,* Negotiatiors' handbook, Winnipeg, Manitoba, IISD, 2006, 42 – 44.
[34] VLAAMSE REGERING, *Nota aan de Vlaamse Regering betreffende het Gemeenschappelijke Handelsbeleid van de Europese Unie: actuele ontwikkelingen en tendensen, Vlaamse belangen, beleidsdoelstellingen en beleidsinstrumenten,* VR/2007/2007/DOC.0783.

(v) op welke manier probeert Vlaanderen een evenwicht tot stand te brengen tussen de belangen van de investeerder en de algemene publieke belangen;
(vi) bepalen van de essentiële elementen van een ethische code (arbeids- en milieuclausules, mensenrechten) die men hanteert in de BLEU-investeringsakkoorden (zie *supra,* voetnoot 21);
(vii) welke zijn de terugvalposities die voor Vlaanderen aanvaardbaar zijn;
(viii) wie voert namens de Vlaamse overheid de onderhandelingen, welke expertise bouwt de Vlaamse overheid uit om dergelijke verdragen te onderhandelen;
(ix) hoe kan de Vlaamse besluitvorming transparanter gemaakt worden met aandacht voor inspraak van de burger en het maatschappelijk middenveld;
(x) ondertekening door een Vlaamse minister[35];
(xi) informatieontsluiting: ontwikkelen van een webpagina waarop belanghebbende partijen en burgers kunnen nagaan of er met een bepaald land een BLEU-investeringsakkoord werd gesloten, investeerders informeren over hun verantwoordelijkheden die aan hun buitenlandse investeringen verbonden zijn op arbeids- en milieugebied, enz.[36]

[35] G. BOURGEOIS, *Beleidsnota Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking 2004-2009*, 35. De beleidsnota stelt dat "bijzondere aandacht zal worden besteed aan de mede-ondertekening van verdragen door Vlaanderen. Hiermee worden de Vlaamse internationale bevoegdheden zichtbaar geïllustreerd ten aanzien buitenlandse en internationale partners." De Raad stelt vast dat het BLEU-investeringsakkoord met Colombia, hoewel ondertekend in Brussel, niet door een Vlaamse minister werd mede-ondertekend.

[36] De huidige informatieontsluiting is eerder beperkt: het ingeven van relevante zoektermen zoals "BLEU" en "investeringsakkoord" levert weinig relevante informatie. De NADIA-databank waarin deze investeringsakkoorden zijn bewaard, verschijnt bijvoorbeeld niet bij zulke zoekopdracht. Men dient te overwegen of men op de site van het departement of van FIT informatie m.b.t. BLEU-investeringsakkoorden beter kan ontsluiten.

4. Conclusie

Naar aanleiding van de adviesaanvraag inzake de BLEU-investeringsakkoorden met Oman, Qatar en Colombia spoort de Raad de Vlaamse overheid aan om een grondige denkoefening te maken inzake het evenwicht tussen de bescherming van investeerders en andere legitieme openbare belangen, en eventueel voorstellen voor te leggen aan de federale overheid en de andere gewesten om zo nodig in overleg met Luxemburg de BLEU-typetekst aan te passen.

De Raad neemt kennis van deze BLEU-investeringsakkoorden en merkt op dat sommige arbeids- en milieuclausules erg zijn uitgehold. Hij meent dat dit vooral m.b.t. Colombia moeilijk ligt, gezien de problematische mensenrechtensituatie ter plaatse en het Colombiaanse voornemen om het BLEU-investeringsakkoord als typevoorbeeld voor gelijkaardige verdragen met andere EU-lidstaten te gebruiken. Hij spoort de Vlaamse overheid aan om deze instemming zorgvuldig te overwegen.

De Raad drukt de hoop uit dat men tot Europese afspraken kan komen, o.m. over arbeids- en milieuclausules met het oog op evenwichtige investeringsakkoorden die bijdragen tot duurzame ontwikkeling. Hij pleit ervoor dat men tot een globaal Europees kader komt (level playing field). Hij vraagt de Vlaamse Regering van het Belgische EU-voorzitterschap gebruik te maken om dit element op de Europese agenda te plaatsen, in het licht van de eventuele inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon.

De specifieke gevolgen van het Verdrag van Lissabon voor de BLEU-investeringsakkoorden zullen in de eerste plaats afhankelijk zijn van de interpretatie die men geeft aan het begrip “buitenlandse directe investeringen”. Aangezien buitenlandse directe investeringen onder het Verdrag van Lissabon tot de exclusieve EU-bevoegdheid zullen behoren, meent de Raad dat de huidige praktijk m.b.t. de BLEU-investeringsakkoorden onmogelijk ongewijzigd kan worden voortgezet.

Ten slotte spoort de Raad de Vlaamse overheid aan om oog te hebben voor de transparantie en inspraak in de BLEU-investeringsakkoorden.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

(getekend)

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

CE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 47.056/1/V
VAN 11 AUGUSTUS 2009

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste vakantiekamer, op 22 juli 2009 door de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Regering van de Staat Qatar inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Doha op 6 november 2007", heeft het volgende advies gegeven:

CE 47.056/1/V

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

Dat onderzoek geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

CE 47.056/1/V

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter, voorzitter,
	P. LEMMENS,	kamervoorzitter,
	J. CLEMENT,	staatsraad,
	M. RIGAUX,	assessor van de afdeling Wetgeving,
Mevrouw	G. VERBERCKMOES,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. D. VAN EECKHOUTTE, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

G. VERBERCKMOES M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Sultanaat Oman, anderzijds, inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen, ondertekend in Masqat op 16 december 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 23 april 2010.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

BIJLAGE 1:

Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Sultanaat Oman, anderzijds, inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen

OVEREENKOMST

TUSSEN

DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE,

enerzijds,

EN

HET SULTANAAT OMAN,

anderzijds,

INZAKE

DE BEVORDERING EN DE WEDERZIJDSE BESCHERMING

VAN INVESTERINGEN

OVEREENKOMST
TUSSEN
DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE,
enerzijds,
EN
HET SULTANAAT OMAN,
anderzijds,
INZAKE
DE BEVORDERING EN DE WEDERZIJDSE BESCHERMING
VAN INVESTERINGEN

HET KONINKRIJK BELGIË,
HET VLAAMSE GEWEST,
HET WAALSE GEWEST,
en
HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST,
alsmede
HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,
enerzijds,

en

HET SULTANAAT OMAN,
anderzijds,

(hierna te noemen de "Overeenkomstsluitende Partijen"), en apart "de Overeenkomstsluitende Partij",

VERLANGENDE hun economische samenwerking te versterken door voor investeringen door investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij gunstige investeringsvoorwaarden te scheppen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij,

IN HET BESEF dat de aanmoediging en de wederzijdse bescherming van investeringen zal leiden tot het stimuleren van het initiatief om zaken te doen en tot de overdracht van kapitaal en technologie tussen beide Overeenkomstsluitende Partijen, in het belang van hun beider economische ontwikkeling;

ZIJN het volgende overeengekomen:

ARTIKEL 1

Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van deze Overeenkomst, en tenzij de tekst van deze Overeenkomst anders vereist, hebben de onderstaande termen de hen toegekende betekenis:

1. "Investeerders":

   a) de "onderdanen", zijnde elke natuurlijke persoon die volgens de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg of het Sultanaat Oman wordt beschouwd als een onderdaan van het Koninkrijk België of van het Groothertogdom Luxemburg dan wel van het Sultanaat Oman;

   b) de "vennootschappen", zijnde elke rechtspersoon die is opgericht in overeenstemming met de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg of van het Sultanaat Oman en waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is op het grondgebied van het Koninkrijk België of van het Groothertogdom Luxemburg dan wel van het Sultanaat Oman.

2. "Investeringen": alle soorten vermogensbestanddelen en elke rechtstreekse of onrechtstreekse inbreng in speciën, natura of diensten, die worden geïnvesteerd of geherinvesteerd in welke economische sector ook, in overeenstemming met de wetten en voorschriften van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering wordt gedaan. Deze investeringen gelden in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

   a) roerende en onroerende goederen, alsmede andere zakelijke rechten zoals hypotheken, retentierechten, pandrechten, rechten van vruchtgebruik en soortgelijke rechten;

   b) aandelen, maatschappelijke aandelen en alle andere vormen van deelneming, met inbegrip van minderheidsdeelnemingen dan wel onrechtstreekse deelnemingen, in bedrijven die zijn opgericht op het grondgebied van een der Overeenkomstsluitende Partijen;

   c) vorderingen en recht op prestaties krachtens een overeenkomst die economische waarde heeft en gelijk welke andere vorderdingen;

   d) intellectuele-eigendomsrechten, met name auteursrechten, rechten van industriële eigendom, patenten, industriële tekeningen, modellen, handelsmerken, handelsnamen, industriële en commerciële geheimhouding, technische werkwijzen, knowhow en goodwill;

   e) rechtelijke of contractuele concessies, waaronder die tot het opsporen, ontwikkelen, winnen of exploiteren van natuurlijke rijkdommen.

Veranderingen in de vorm waarin vermogensbestanddelen worden geïnvesteerd of geherinvesteerd doen geen afbreuk aan de omschrijving ervan als "investering", voor zover de verandering niet in strijd is met het bepaalde in deze Overeenkomst of met de wetgeving van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering wordt gedaan.

3. "Opbrengst": de bedragen die een investering of herinvestering oplevert, en met name, doch niet uitsluitend, winst, rente, vermogensaanwas, dividenden, royalty's en honoraria

4. "Grondgebied":

   a) wat het Sultanaat Oman betreft: het land, de territoriale wateren, de zeegebieden en het luchtruim waarover het soevereiniteit uitoefent, met inbegrip van de exclusieve economische zone en het continentaal plat waarover het Sultanaat Oman soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent, overeenkomstig zijn nationale wetgeving en het internationaal recht.

   b) wat het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg betreft: het grondgebied van het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg evenals de zeegebieden, zijnde de gebieden op en onder zee die zich voorbij de territoriale wateren uitstrekken, van de betrokken Staat waarin deze, overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent met het oog op de opsporing, de winning en het behoud van de natuurlijke rijkdommen.

5. "Milieuwetgeving": elke wetgeving van de Overeenkomstsluitende Partijen, of een bepaling uit die wetgeving, die in hoofdzaak gericht is op de bescherming van het milieu dan wel het voorkomen van enig gevaar voor het leven of de gezondheid van mens, dier of plant.

6. "Arbeidswetgeving": de wetgeving van het Sultanaat Oman, het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg, of bepalingen uit die wetgeving, die rechtstreeks verband houden met de internationale arbeidsnormen zoals bekrachtigd door elke Overeenkomstsluitende Partij.

ARTIKEL 2

Bevordering van investeringen

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij schept gunstige voorwaarden voor en bevordert investeringen van investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied en laat zodanige investeringen toe in overeenstemming met haar wetgeving en met het bepaalde in deze Overeenkomst.

2. Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent in overeenstemming met haar wet- en regelgeving de investeerder en iedereen van wie het werk verband houdt met de investeringen zoals deskundigen, administrateurs, technici en arbeiders, de nodige faciliteiten en vergunningen voor binnenkomst, uitreis, verblijf en arbeid.

3. Elke Overeenkomstsluitende Partij staat het sluiten en uitvoeren van licentieovereenkomsten en overeenkomsten inzake commerciële, administratieve of technische bijstand toe, voor zover deze activiteiten verband houden met zodanige investeringen en in overeenstemming zijn met de van toepassing zijnde wetten van elke Overeenkomstsluitende Partij.

ARTIKEL 3

Behandeling van investeringen

1. Alle investeringen en opbrengsten van investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij genieten op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij een eerlijke en rechtvaardige behandeling.

2. Een Overeenkomstsluitende Partij verleent aan investeringen en opbrengsten van investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied geen behandeling die minder gunstig is dan die welke zij verleent aan de investeringen en opbrengsten van de eigen investeerders, dan wel de investeringen en opbrengsten van investeerders van een derde Staat, naar gelang van wat het gunstigst is voor de desbetreffende investeerders.

3. Met betrekking tot het beheer, het onderhoud, het gebruik, het genot of de vervreemding van investeringen dient elke Overeenkomstsluitende Partij investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied een behandeling toe te kennen die niet minder gunstig is dan de behandeling die zij toekent aan haar eigen investeerders of de investeerders van een andere Staat, naar gelang van wat het gunstigst is voor de desbetreffende investeerder.

4. Het bepaalde in lid (2) en lid (3) van dit Artikel mag niet zodanig worden uitgelegd dat een Overeenkomstsluitende Partij verplicht is investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij mede het voordeel te laten genieten van een behandeling, voorkeur of voorrecht voortvloeiend uit:

   a) het lidmaatschap van of de toetreding tot een vrijhandelszone, een bestaande of nog op te richten douane-unie, gemeenschappelijke markt, economische unie dan wel enige andere vorm van regionale economische samenwerking;

   b) een Overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting of enige vorm van overeenkomst of regeling die betrekking heeft op belastingen.

5. Het bepaalde in lid (2) van dit Artikel houdt voor het Sultanaat Oman niet de verplichting in investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij dezelfde behandeling toe te kennen als aan haar eigen investeerders met betrekking tot de eigendom van land en vastgoed en het verkrijgen van schenkingen en zachte leningen.

ARTIKEL 4

Milieu

1. Erkennend dat elke Overeenkomstsluitende Partij het recht heeft om zelf het nationaal niveau van milieubescherming te bepalen en zelf het beleid en de prioriteiten op het gebied van milieu(ontwikkeling) vast te leggen en dienovereenkomstig milieuwetten aan te nemen dan wel te wijzigen, dient het streven van elke Overeenkomstsluitende Partij gericht te zijn op een wetgeving die voorziet in een hoog niveau van milieubescherming, overeenkomstig de voorschriften van de internationale wetten en overeenkomsten waardoor de Overeenkomstsluitende Partijen zijn gebonden. Elke Overeenkomstsluitende Partij zal er derhalve voor zorgen dat vermelde wetgeving stelselmatig wordt verbeterd met het oog op de bescherming van het milieu en de ontwikkeling van de natuurlijke rijkdommen.

2. Elke Overeenkomstsluitende Partij wordt geacht haar eigen capaciteit voor de bescherming van het milieu te versterken en duurzame ontwikkeling te bevorderen. Geen enkele Overeenkomstsluitende Partij mag haar huidige of toekomstige nationale milieuwetgeving, overeenkomstig de internationale wetten en overeenkomsten waardoor deze Overeenkomstsluitende Partijen zijn gebonden, wijzigen met het oog op het tot stand brengen, behouden of uitbreiden van een investering op haar grondgebied.

3. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat onderlinge samenwerking meer mogelijkheden biedt om de normen voor milieubescherming te verbeteren. Op verzoek van een van de Overeenkomstsluitende Partijen zal de andere Overeenkomstsluitende Partij instemmen met deskundigenoverleg voor alle vraagstukken die binnen het toepassingsgebied van dit artikel vallen.

ARTIKEL 5

Arbeid

1. Erkennend dat elke Overeenkomstsluitende Partij het recht heeft om zelf nationale arbeidsnormen vast te leggen, en dienovereenkomstig haar eigen arbeidswetgeving aan te nemen dan wel te wijzigen.

2. Geen enkele Overeenkomstsluitende Partij mag haar nationale arbeidswetgeving wijzigen met het oog op het tot stand brengen, behouden of uitbreiden van een investering op haar grondgebied.

ARTIKEL 6

Nationalisering en onteigening

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich geen enkele maatregel tot onteigening of nationalisatie noch enige andere maatregel te treffen die tot gevolg heeft dat aan de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij rechtstreeks of onrechtstreeks de hun toebehorende investeringen op haar grondgebied worden ontnomen.

2. Wanneer om redenen van openbaar nut, veiligheid of nationaal belang van het bepaalde in lid (1) moet worden afgeweken, dienen de volgende voorwaarden te worden vervuld:

   a) de maatregelen worden genomen met inachtneming van de toepasselijke wetgeving van elke Overeenkomstsluitende Partij;

   b) de maatregelen zijn niet discriminatoir of in strijd met bijzondere verbintenissen.

3. Onteigeningsmaatregelen gaan vergezeld van de onmiddellijke betaling van een billijke en reële schadeloosstelling die wordt berekend op basis van de marktwaarde van de investeringen onmiddellijk voordat de onteigening werd aangekondigd of bekendgemaakt. Kan de marktwaarde niet naar behoren worden vastgelegd, dan wordt de schadeloosstelling bepaald overeenkomstig algemeen erkende waarderingsbeginselen en volgens billijke beginselen die inter alia rekening houden met het geïnvesteerde kapitaal, de waardevermindering, de vervangwaarde en andere relevante factoren.

4. De schadeloosstelling als bedoeld in lid (3) van dit artikel wordt berekend en zonder vertraging betaald binnen uiterlijk zes maanden vanaf de dag waarop de beslissing tot onteigening werd genomen. In geval van vertraging bij de betaling levert het bedrag van de schadeloosstelling rente op tegen de gewone commerciële rentevoet die van toepassing is op de valuta waarin de investering oorspronkelijk werd gedaan, vanaf het eind van de vastgelegde periode tot de datum van betaling, met dien verstande dat deze periode niet meer dan drie maanden mag bedragen.

5. Investeerders van de ene dan wel de andere Overeenkomstsluitende Partij wier investeringen werden onteigend, hebben, overeenkomstig het bepaalde in dit artikel, recht op de onmiddellijke herziening van hun zaak met betrekking tot de waardebepaling van hun investering en de betaling van een schadeloosstelling, door een rechterlijke instantie of enige andere bevoegde autoriteit van de Overeenkomstsluitende Partij waar de investering werd gedaan.

ARTIKEL 7

Schadeloosstelling voor verliezen

1. Aan investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij die verliezen lijden met betrekking tot hun investeringen wegens oorlog of een ander gewapend conflict, revolutie, een nationale noodtoestand, opstand, oproer of ongeregeldheden op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, wordt door laatstgenoemde, wat de restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling of een andere regeling betreft, geen minder gunstige behandeling toegekend dan die welke die Overeenkomstsluitende Partij aan haar eigen investeerders of aan investeerders van een derde Staat toekent, naar gelang van wat het gunstigst is.

2. Het bepaalde in het eerste lid van dit artikel, is van toepassing op investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij die in een van de in dat lid bedoelde situaties op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij verlies lijden ten gevolge van:

   a) de vordering van hun eigendom door de strijdkrachten of autoriteiten van de laatstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij, of

   b) de vernieling van hun eigendom door de strijdkrachten of autoriteiten van de laatstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij die niet is veroorzaakt door gevechtshandelingen of die, gezien de situatie, niet noodzakelijk was.

ARTIKEL 8

Overmakingen

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij op wiens grondgebied investeringen werden gedaan door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij waarborgt hen de vrije overmaking van alle met de investering verband houdende betalingen, onder andere doch niet uitsluitend:

   a) de hoofdsom en de aanvullende bedragen met het oog op de instandhouding of de uitbreiding van de investering en enig ander bedrag dat dient voor uitgaven die verband houden met het beheer van de investeringen;

   b) bedragen bestemd voor het nakomen van contractuele verbintenissen, met inbegrip van de bedragen die nodig zijn voor de terugbetaling van leningen, royalty's en andere betalingen voortvloeiend uit licenties, franchises, concessies en andere soortgelijke rechten, alsmede de bezoldiging van geëxpatrieerd personeel;

   c) lonen, vergoedingen en verschuldigde bedragen van onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij en onderdanen van een derde Staat die werkzaamheden mogen uitvoeren die verband houden met de investeringen op haar grondgebied;

   d) de opbrengsten;

   e) de opbrengst van de gehele of gedeeltelijke verkoop en/of liquidatie van investeringen door een investeerder van de andere Overeenkomstsluitende Partij, na voldoening van de financiële verplichtingen;

   f) de in toepassing van de artikelen 6 en 7 uitgekeerde schadeloosstelling.

2. De overmakingen gebeuren in vrij inwisselbare munt, tegen de marktkoers die op de datum van overmaking van toepassing is.

ARTIKEL 9

Subrogatie

1. Indien één der Overeenkomstsluitende Partijen of een door haar aangewezen instantie een schadeloosstelling uitkeert aan haar eigen investeerders op grond van een waarborg, een verzekeringspolis of een borgtocht voor de desbetreffende investering op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, treedt de eerstgenoemde Partij in de rechten en schuldvorderingen van deze investeerders, met inbegrip van de in artikel 12 bedoelde rechten.

2. In verband met de overgedragen rechten kan de andere Overeenkomstsluitende Partij jegens de verzekeraar die in de rechten van de schadeloosgestelde investeerders is getreden, de verplichtingen laten gelden die wettelijk of contractueel op de investeerders rusten.

ARTIKEL 10

Toepassing van andere regels

Indien naast deze Overeenkomst, de wetgeving van een Overeenkomstsluitende Partij of verplichtingen krachtens het internationaal recht die thans tussen de Overeenkomstsluitende Partijen bestaan of op een later tijdstip worden aangegaan, algemene dan wel specifieke bepalingen bevatten op grond waarvan investeringen door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij aanspraak kunnen maken op een behandeling die gunstiger is dan die waarin deze Overeenkomst voorziet, hebben zodanige bepalingen, voor zover zij gunstiger zijn voor de investeerder, voorrang boven deze Overeenkomst. De investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij kunnen dan aanspraak maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

ARTIKEL 11

Bijzondere overeenkomst

Onverminderd het bepaalde in deze Overeenkomst is op investeringen die ingevolge een specifieke overeenkomst tussen een van de Overeenkomstsluitende Partijen en investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij werden gedaan, de bepalingen van deze Overeenkomst van toepassing indien deze bepalingen gunstiger zijn dan die van de Overeenkomst.

ARTIKEL 12

Regeling van investeringsgeschillen tussen een investeerder en een Overeenkomstsluitende Partij

1. Elk geschil tussen een Overeenkomstsluitende Partij en een investeerder van de andere Overeenkomstsluitende Partij dient zo mogelijk in der minne door onderling overleg tussen beide betrokken partijen te worden geregeld.

2. Wanneer een geschil niet kan worden geregeld binnen drie maanden na de datum van ontvangst van het verzoek tot regeling, kan de investeerder het voorleggen aan:

   a) de bevoegde rechterlijke instantie van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering werd gedaan; of

   b) internationale arbitrage, zijnde:

      I. De arbitrageregels van de Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht (UNCITRAL), of
      II. De arbitrageregels van de Internationale Kamer van Koophandel (ICC), of
      III. De regels van het Internationale Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen (ICSID), of
      IV. een internationaal scheidsman of een ad hoc scheidsgerecht, ingevolge een overeenkomst tussen beide partijen bij het geschil.

   c) Naast het bepaalde in lid (2/b) Internationale Arbitrage en wanneer de regering van het Sultanaat Oman betrokken partij is, kan de investeerder het geschil ook voorleggen aan:

      I. Het Arab Investment Tribunal, overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk zes van de Unified Agreement for Investment of Arab Capital, of
      II. het GCC (centrum voor arbitrage in handelszaken).

   Indien wordt overgegaan tot de arbitrageprocedure op initiatief van een Overeenkomstsluitende Partij, verzoekt die Partij de betrokken investeerder schriftelijk het scheidsgerecht aan te wijzen waaraan het geschil zal worden voorgelegd.

   d) Elke andere vorm van geschillenregeling die de partijen bij het geschil zijn overeengekomen.

3. Voor de internationale arbitrage geeft elke Overeenkomstsluitende Partij de onvoorwaardelijke toelating om het geschil tussen haarzelf en de investeerder van de andere Overeenkomstsluitende Partij aan arbitrage te onderwerpen, overeenkomstig dit artikel.

4. Wanneer een bij het geschil betrokken investeerder beslist de zaak aan een van de in lid (2) van dit artikel genoemde instanties voor te leggen, verliest hij het recht het aan een andere instantie voor te leggen.

5. Uitspraken van een scheidsgerecht zijn onherroepelijk en juridisch bindend voor de partijen bij het geschil en elke Overeenkomstsluitende Partij voert deze uitspraken uit overeenkomstig haar nationale wetgeving.

6. Geen van de bij een geschil betrokken Overeenkomstsluitende Partijen, zal in enig stadium van de arbitrageprocedure of van de uitvoering van een scheidsrechterlijke uitspraak als verweer kunnen aanvoeren dat de investeerder die tegenpartij is bij het geschil, een schadeloosstelling heeft ontvangen die het geheel of een gedeelte van zijn verliezen dekt, ter uitvoering van een in Artikel 9 van deze Overeenkomst vermelde vergoeding, waarborg of verzekeringspolis.

ARTIKEL 13

Regeling van geschillen tussen de Overeenkomstsluitende Partijen

1. Geschillen tussen de Overeenkomstsluitende Partijen betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst worden zoveel mogelijk via onderhandelingen langs diplomatieke weg beslecht.

2. Wanneer een geschil niet langs diplomatieke weg kan worden beslecht, wordt het voorgelegd aan een gemengde commissie bestaande uit vertegenwoordigers van beide Partijen. Deze Commissie komt op verzoek van de meest gerede Partij en zonder onnodige vertraging bijeen.

3. Indien de gemengde commissie het geschil niet kan regelen, wordt het op verzoek van een der Overeenkomstsluitende Partijen onderworpen aan een scheidsgerecht dat voor elk geval afzonderlijk op de volgende wijze wordt samengesteld:

   a) Elke Overeenkomstsluitende Partij benoemt een scheidsman binnen een tijdspanne van twee maanden vanaf de datum waarop een der Overeenkomstsluitende Partijen de andere Partij in kennis heeft gesteld van haar voornemen het geschil aan arbitrage te onderwerpen. Binnen twee maanden na hun benoeming, benoemen de twee scheidsmannen in onderling overleg een onderdaan van een derde Staat waarmee beide Overeenkomstsluitende Partijen diplomatieke betrekkingen onderhouden, tot voorzitter van het scheidsgerecht.

   b) Indien de scheidsmannen niet binnen de in lid (a) van dit artikel bepaalde termijn zijn benoemd, kan een der Overeenkomstsluitende Partijen de voorzitter van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoemingen te verrichten.

   c) Indien de voorzitter van het Internationale Gerechtshof onderdaan is van een Overeenkomstsluitende Partij of van een land waarmee een der Overeenkomstsluitende Partijen geen diplomatieke banden heeft of indien hij om een andere reden verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, wordt de vice-voorzitter van het Internationale Gerechtshof verzocht de benoemingen te verrichten.

   d) Indien de vice-voorzitter onderdaan is van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen of indien hij belet is om bedoelde functie te vervullen, wordt het Lid van het Internationale Gerechtshof dat na hem het hoogst in anciënniteit is en dat geen onderdaan is van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten.

4. Het aldus samengesteld scheidsgerecht stelt zijn eigen procedureregels vast. Het doet uitspraak bij meerderheid van stemmen; de uitspraken zijn onherroepelijk en bindend voor de Overeenkomstsluitende Partijen.

5. Elke Overeenkomstsluitende Partij draagt de kosten van de door haar benoemde scheidsman. De kosten die voortvloeien uit de benoeming van de voorzitter en de administratieve kosten van het gerecht worden gelijkelijk door de Overeenkomstsluitende Partijen gedragen, tenzij het scheidsgerecht anderszins beslist.

6. Op vraag van een Overeenkomstsluitende Partij mag het scheidsgerecht zijn uitspraken uitleggen.

ARTIKEL 14

Toepassing van de Overeenkomst

1. Deze Overeenkomst is ook van toepassing op investeringen die vóór de inwerkingtreding ervan werden gedaan door investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, overeenkomstig haar wet- en regelgeving.

2. Deze Overeenkomst is niet van toepassing op geschillen die zijn gerezen of vorderingen die met betrekking tot investeringen zijn ingesteld vóór de inwerkingtreding van de Overeenkomst.

ARTIKEL 15

Inwerkingtreding en duur

1. Deze Overeenkomst treedt in werking een maand na de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen de akten van bekrachtiging hebben uitgewisseld. Ze blijft van kracht gedurende een tijdvak van twintig jaar.

Tenzij ten minste een jaar vóór de datum van het verstrijken van de geldigheidsduur door een van beide Overeenkomstsluitende Partijen mededeling van beëindiging is gedaan, wordt deze Overeenkomst stilzwijgend verlengd voor een tijdvak van twintig jaar.

2. Ten aanzien van investeringen die vóór de datum van beëindiging van de Overeenkomst zijn gedaan, blijft deze van kracht gedurende een tijdvak van twintig jaar vanaf de datum van beëindiging.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN in tweevoud te Muscat, op 17 Muharram 1429 H, wat overeenstemt met 16 January 2008, in de Engelse, de Franse, de Nederlandse en de Arabische taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek. In geval van verschil in uitlegging is de Engelse tekst doorslaggevend.

VOOR DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE:

Voor het Koninkrijk België:

Voor het Vlaamse Gewest:
Voor het Waalse Gewest:
Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

Voor het Groothertogdom Luxemburg:

VOOR HET SULTANAAT OMAN:

AGREEMENT

BETWEEN

THE BELGIUM-LUXEMBOURG ECONOMIC UNION,

on the one hand,

AND

THE SULTANATE OF OMAN,

on the other hand,

ON

THE PROMOTION AND RECIPROCAL PROTECTION

OF INVESTMENTS

AGREEMENT
BETWEEN
THE BELGIUM-LUXEMBOURG ECONOMIC UNION,
on the one hand,
AND
THE SULTANATE OF OMAN,
on the other hand,
ON
THE PROMOTION AND RECIPROCAL PROTECTION OF INVESTMENTS

THE KINGDOM OF BELGIUM,
THE WALLOON REGION,
THE FLEMISH REGION,
and
THE BRUSSELS-CAPITAL REGION,
as well as
THE GRAND-DUCHY OF LUXEMBOURG,
on the one hand,

and

THE SULTANATE OF OMAN,
on the other hand,

(hereinafter referred to as "the Contracting Parties"), and each referred to as the Contracting Party,

DESIRING to strengthen their economic cooperation by creating favourable conditions for investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,

RECOGNISING that the promotion and reciprocal protection of investments would be conducive to the stimulation of business initiatives and transfer of capital and technology between the Contracting Parties in the interest of their economic development;

HAVE AGREED as follows:

ARTICLE 1

Definitions

For the purpose of this Agreement, unless the text of this Agreement otherwise requires, the following terms shall have the meaning assigned before each:

1. The term "investors" shall mean:

   a) the "nationals", i.e. any natural person who, according to the legislation of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Sultanate of Oman, is considered as a citizen of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Sultanate of Oman respectively;

   b) the "companies", i.e. any legal person constituted in accordance with the legislation of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Sultanate of Oman and having its registered office in the territory of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Sultanate of Oman respectively.

2. The term "investments" shall mean any kind of assets and any direct or indirect contribution in cash, in kind or in services, invested or reinvested in any sector of economic activity in accordance with the laws and regulations of the Contracting Party which accepts investment in its territory, and include in particular thought not exclusively:

   a) movable and immovable property as well as any other rights in rem, such as mortgages, liens, pledges, usufruct and similar rights;

   b) shares, corporate rights and any other kind of shareholding, including minority or indirect ones, in companies constituted in the territory of one Contracting Party;

   c) titles to money and claims to a legal performance under contract having an economic value and any other titles to money;

   d) intellectual property rights, in particular copyrights, industrial property rights, patents, industrial designs, models, trademarks, trade names, trade secrets, technical processes, know-how and goodwill;

   e) concessions conferred by law or under contract, including concessions to search for, cultivate, develop, extract or exploit natural resources.

   Any alteration of the form in which assets are invested or reinvested shall not affect their qualification as investments provided that such alteration is not in conflict with the provisions of this Agreement and the legislation of the Contracting Party on the territory of which the investment is made.

3. the term "returns" shall mean: all amounts yielded by an investment or reinvestment, in particular, though not exclusively includes profits, interests, capital gains, dividends, royalties and fees.

4. a) The term "territory" with respect to the Sultanate of Oman means: the land, territorial waters, maritime areas and air space under its sovereignty, including the exclusive economic zone and the continental shelf where the Sultanate of Oman exercises sovereign rights and jurisdiction in accordance with its domestic laws and the provisions of International Law.

   b) The term "territory" with respect to the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg means: to the territory of the Kingdom of Belgium, to the territory of the Grand-Duchy of Luxembourg as well as to their maritime areas, i.e. the marine and underwater areas which extend beyond the territorial waters, of the States concerned upon which the latter exercises, in accordance with international law, sovereign rights and jurisdiction for the purpose of exploring, exploiting and preserving natural resources.

5. The term "environmental legislation" shall mean any legislation of the Contracting Parties, or provision thereof, the primary purpose of which is the protection of the environment, or the prevention of a danger to human, animal, or plant life or health.

6. The term "labour legislation" shall mean: the legislation of the Sultanate of Oman or of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg, or provisions thereof, that are directly related to the international Labour Conventions that each Contracting Party has ratified.

ARTICLE 2

Promotion of Investments

1. Each Contracting Party shall promote and create favourable conditions for the investors of the other Contracting Party to invest in its territory, and shall admit such investments in accordance with its legislation and with the provisions of this Agreement.

2. Each Contracting Party shall in accordance with its applicable laws and regulations accord to the investor and to those whose work relates to the investments such as experts, administrators, technicians and labourers, the necessary facilities and permits for entry, exit, residence and work.

3. Each Contracting Party shall authorize the conclusion and the fulfilment of licences, contracts and commercial, administrative or technical assistance agreements, as far as these activities are in connection with such investments and in accordance with the applicable laws of each Contracting Party.

ARTICLE 3

Treatment of investments

1. Investments and returns of investors of either Contracting Party shall be accorded fair and equitable treatment and enjoy full protection and security in the territory of the other Contracting Party.

2. Each Contracting Party shall in its territory accord to investments and returns of investors of the other Contracting Party treatment not less favourable than that which it accords to investments and returns of investors of its own investors or to investments and returns of investors of any third state, whichever is more favourable to the investors.

3. Each Contracting Party shall in its territory accord to investors of the other Contracting Party treatment not less favourable than that which it accords to its own investors or to investors of any third state with respect to management, maintenance, operation, enjoyment or disposal of their investments, whichever is more favourable to the investor.

4. Provisions of paragraphs (2) and (3) of this Article shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other Contracting Party the benefits of any treatment, preference or privilege resulting from:

   a) any membership or affiliation to a Free Trade Area, a present or future Customs Union, Common Market, Economic Union or any other form of regional economic cooperation;

   b) any Agreement on Avoidance of Double Taxation or any other form of agreement or matters related to taxation.

5. The provisions of paragraph (2) of this Article shall not oblige the Sultanate of Oman to accord investors of the other Contracting Party the same treatment that it accords to its own investors with regard to ownership of lands and real estate and obtaining grants and soft loans.

ARTICLE 4

Environment

1. Recognising the right of each Contracting Party to establish its own levels of domestic environmental protection and environmental development policies and priorities, and to adopt or modify its environmental policy according to its domestic environmental legislation, each Contracting Party shall strive to ensure that its legislation provide for high levels of environmental protection according to the requirement of the international laws and conventions in which the Contracting Parties are involved, and shall strive to continue to improve this legislation as required, to preserve the environment and develop the natural resources.

2. Each Contracting Party shall strengthen its own capacity to protect the environment while promoting sustainable development. No Contracting Party shall change its current or future domestic environmental legislation based on the international laws and conventions in which these Contracting Parties are involved, to encourage, maintain or expand an investment that will be made in its territory.

3. The Contracting Parties recognise that co-operation between them provides enhanced opportunities to improve environmental protection standards. Upon request by either Contacting Party, the other Contracting Party shall accept to hold expert consultations on any matter falling under the purpose of this Article.

ARTICLE 5

Labour

1. Recognising the right of each Contracting Party to establish its own domestic labour standards, and to adopt or modify accordingly its labour legislation.

2. No Contracting Party shall change its domestic labour legislation to encourage, maintain or expand an investment, that will be made in its territory.

ARTICLE 6

Nationalization and expropriation

1. Each Contracting Party undertakes not to adopt any measure of expropriation or nationalization or any other measures having the effect of directly or indirectly dispossessing the investors of the other Contracting Party of their investments in its territory.

2. If reasons of public interest, security or national interest require a derogation from the provisions of paragraph 1, the following conditions shall be complied with:

   a) the measures shall be taken in accordance to the applicable laws of each Contracting Party;

   b) the measures shall be neither discriminatory, nor contrary to any specific commitments.

3. Any measures for expropriation shall include prompt, adequate and effective compensation to be calculated on the basis of the market value of the investments immediately before the decision for expropriation was announced or became publicly known. Where the market value cannot be readily ascertained, the compensation shall be determined in accordance with the generally recognized principles of valuation and on equitable principles taking into account, inter alia, the capital invested, depreciation, replacement value and other relevant factors.

4. The amount of compensation, as mentioned in paragraph (3) of this Article, shall be determined and paid without delay in a period not more than six months from the date of the decision for expropriation. In case of payment delay an interest on the compensation amount shall be calculated at the current commercial rate of interest applicable to the currency in which the investment was originally undertaken, starting from the end of the determined duration until the date of payment where the said period shall not exceed another three months.

5. Investors of either Contracting Party whose investments have been affected by expropriation, shall be entitled to prompt review of their case in relation to the valuation of their investment and the payment of compensation in accordance with the provisions of this Article, by a judicial authority or any other competent authority of the host Contracting Party for the investment.

ARTICLE 7

Compensation for losses

1. Investors of one Contracting Party whose investments have sustained losses due to war or any other armed conflict, revolution, state of national emergency, revolt, insurrection or riot occurring on the territory of the latter Contracting Party, shall be accorded by the latter Contracting Party, treatment as regards restitutions, indemnifications, compensations or other settlement not less favourable than that granted to its own investors or investors of any third state, whichever is more favourable to the investors concerned.

2. The provision of paragraph (1) of this Article shall be binding upon investors of one Contracting Party who in any of the situations referred to in that paragraph suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:

   a) requisitioning of their property by the forces or authorities of the latter Contracting Party or,

   b) destruction of their property, by the forces or authorities of the latter Contracting Party, which was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation.

ARTICLE 8

Transfers

1. Each Contracting Party, on the territory of which the investment has been made by investors of the other Contracting Party, shall guarantee to these investors the free transfer of all payments relating to the investment and in particular but not exclusively:

   a) capital and additional capital amounts being used to maintain or expand existing investments and any other amounts appropriated for the coverage of expenses connected with the management of the investments;

   b) amounts necessary for payments under a contract, including amounts necessary for repayment of loans, royalties and other payments resulting from licences, franchises, concessions and other similar rights, as well as salaries of expatriate personnel;

   c) wages, remuneration and accruals of nationals of the other Contracting Party and nationals of any other third state who are allowed to engage in activities related to investments made in its territory;

   d) returns;

   e) proceeds from the total or partial sale and /or liquidation of any investment by an investor of the other Contracting Party, after payment of their financial obligations;

   f) compensation paid pursuant to Article 6 & 7.

2. Transfers shall be made in a freely convertible currency at the market rate of exchange applicable on the date of transfer.

ARTICLE 9

Subrogation

1. If one Contracting Party or its designated agency pays compensation to its own investors pursuant to a guarantee, insurance contract or an indemnity providing coverage for an investment made in the territory of the other Contracting Party, the first mentioned party has, in this case, full rights of subrogation with regard to the rights and actions of the said investor including the rights mentioned in Article 12.

2. As far as the transferred rights are concerned, the other Contracting Party shall be entitled to invoke against the insurer who is subrogated into the rights of the indemnified investors the obligations of the latter under law or contract.

ARTICLE 10

Application of other rules

If the laws of either Contracting Party or their existing obligations under International Law at present or established hereafter by the Contracting Parties, in addition to the present Agreement, contain provisions whether general or specific, entitling investments by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such provisions to the extent that they are more favourable, shall prevail over the present Agreement and the investors of the other Contracting Party shall be entitled to avail themselves of the provisions that are the most favourable to them.

ARTICLE 11

Special commitment

Investments having formed the subject of a special commitment of one Contracting Party, with respect to the investors of the other Contracting Party, shall be governed, without prejudice to the provisions of this Agreement, by the terms of the said commitment if the latter includes provisions more favourable than those of this Agreement.

ARTICLE 12

Settlement of disputes between an Investor and a Contracting Party

1. Any dispute concerning investments between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party shall, if possible, be settled amicably by negotiations between the two parties concerned.

2. If such a dispute cannot be settled within a period of three months from the date of receipt of request for settlement, the investor may submit the dispute to:

   a) The competent court of the Contracting Party in whose territory the investment has been made; or

   b) International arbitration under:

      I. The rules of arbitration of the United Nations Commission on International Trade law (UNCITRAL), or
      II. The rules of arbitration of the International Chamber of Commerce (ICC) , or
      III. The rules of the International Center for the Settlement of Investment Disputes (ICSID), or
      IV. An international arbitrator or ad hoc arbitral tribunal to be established upon an agreement between the parties to the dispute.

c) In addition to paragraph (2/b), International Arbitration procedures involving the government of the Sultanate of Oman, the investor may submit the dispute to:

I. Arab Investment Tribunal in accordance with chapter six of the Unified Agreement for Investment of Arab Capital, or

II. GCC Commercial Arbitration Center.

If the arbitration proceedings has been introduced upon the initiative of a Contracting Party, this Party shall request the investor involved in writing to designate the arbitration organization to which the dispute shall be referred.

d) Any other form of dispute settlement agreed upon by the parties to the dispute.

3. In case of the International Arbitration, each Contracting Party hereby gives its unconditional consent to the submission of a dispute between it and an investor of the other Contracting Party to arbitration in accordance with this Article.

4. If an investor concerned with the dispute decides to submit the case to one of the authorities mentioned in paragraph (2) of this Article, the said investor shall have no right to submit it to any other authority.

5. Awards issued by an arbitral tribunal shall be final and legally binding upon the parties to the disputes and each Contracting Party shall put into force these awards in accordance with its domestic laws.

6. A Contracting Party which is a party to a dispute shall not at any stage of arbitration proceedings or enforcement of an arbitration award, raise the objection that the investor who is the other party to the dispute has received an indemnity to cover all or part of its losses by virtue of an indemnity, guarantee or insurance contract provided for in Article 9 of this Agreement.

ARTICLE 13

Settlement of disputes between the Contracting Parties

1. Any dispute between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement shall be, if possible, settled by negotiations through diplomatic channels.

2. In the absence of a settlement through diplomatic channels, the dispute shall be submitted to a joint commission consisting of representatives of the two Parties; this commission shall convene without undue delay at the request of the first party to take action.

3. If the joint commission cannot settle the dispute, the latter shall be submitted, at the request of either Contracting Party, to an arbitration tribunal set up as follows for each individual case:

   a) Each Contracting Party shall appoint one arbitrator within a period of two months from the date on which either Contracting Party has informed the other Party of its intention to submit the dispute to arbitration. Within a period of two months following their appointment, these two arbitrators shall appoint by mutual agreement a national of a third State which maintains diplomatic relations with both Contracting Parties, and who shall be designated as chairman of the tribunal.

   b) If appointments of arbitrators have not been made within the period specified in paragraph (a) of this Article, either Contracting Party may invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointments.

   c) If the President of the International Court of Justice is a national of either Contracting Party or of a country with which one of the Contracting Parties has no diplomatic relations or if, for any other reason, he cannot exercise this function, the Vice-President of the International Court of Justice shall be requested to make the appointments.

   d) If the Vice-President is a national of either Contracting Party or is prevented from discharging the said function, the member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party shall be invited to make the necessary appointments.

4. The tribunal thus constituted shall determine its own rules of procedure. Its decisions shall be taken by majority of votes; they shall be final and binding on the Contracting Parties.

5. Each Contracting Party shall bear the costs resulting from the appointment of its arbitrator. The expenses in connection with the appointment of the chairman and the administrative costs of the tribunal shall be borne equally by the Contracting Parties, unless the arbitral tribunal decides otherwise.

6. The arbitral tribunal may interpret its decisions at the request of either Contracting Party.

ARTICLE 14

Application of the Agreement

1. This Agreement shall also apply to investments made prior to its entry into force by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with the latter's laws and regulations.

2. This Agreement shall not apply to any dispute that has arisen or any claims concerning investments made prior to the entry of this Agreement into force.

ARTICLE 15

Entry into force and duration

1. This Agreement shall enter into force one month after the date of exchange of the instruments of ratification by the Contracting Parties. The Agreement shall remain in force for a period of twenty years.

   Unless notice of termination is given by either Contracting Party at least one year before the expiry of its period of validity, this Agreement shall be tacitly extended each time for a further period of twenty years.

2. Investments made prior to the date of termination of this Agreement shall be covered by this Agreement for a period of twenty years from the date of termination.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE in duplicate at ...Muscat....., on this .....1.7.1.2..... day of 1429 H, corresponding to ...1.6.1.2... day of .....2008, each in the English, French, Dutch and Arabic languages, all texts being equally authentic. The text in the English language shall prevail in case of difference of interpretation.

FOR THE BELGIUM-LUXEMBOURG ECONOMIC UNION:

For the Kingdom of Belgium:
For the Walloon Region:
For the Flemish Region:
For the Brussels-Capital Region:

For the Grand-Duchy of Luxembourg:

FOR THE SULTANATE OF OMAN: